

Bakkallar

(Liberal Demokrat Parti Programı'na açıklık kazandırmak amacıyla, Genel Başkan Besim Tibuk tarafından 20 Kasım, 1994 ve 20 Haziran, 1996 tarihlerinde İstanbul'da düzenlenen panelin ses kayıtlarının deşifre edilmiş metnidir.)

Sevgili arkadaşlarım. Hoş geldiniz.

Liberal Demokrat Parti olarak esnafımızla yapmayı öngördüğümüz toplantılardan ilki, bakkal esnafımız ile ilgili.

Bizim için bakkallar, toplumumuzun temel direklerinden birisidir. Partimizin bakkallarla ve özellikle, bakkal sorunları ile yakından ilgili olduğunu, burada özellikle belirtmek isterim. Neden bu ilgi?

Son ekonomik gelişmelerden en ağır biçimde etkilenen, en çok bunalan kesimlerin başında bakkalların geldiği görüşüdeyiz.

Bugünkü toplantımıza gösterilen ilgi de --ki, yeterli ya da yaygın duyuru yapılamamıştır -- bunun kanıtıdır, inancındayım. Yaşamımızın önemli bir parçası olan bakkallar gerçekten zor durumda olmasalar, bir Cumartesi günü, işlerini, güçlerini bırakıp, buraya gelmezlerdi!

Bugünkü görüşmemizi bir sohbet şeklinde geliştirmek istiyoruz. Önce, panelist arkadaşlarımız söz alacaklar, sonra da, tartışmaya geçeceğiz. Benim sizlerden ricam, tartışmaya katılmanızdır çünkü, konu hepimizin ve özellikle, sizlerin konusu.

Sizler ne kadar katkıda bulunursanız bu tartışmalara, sorunlar o kadar açığa çıkacak ve dolayısıyla, tartışılacaktır. Lütfen, çekinmeden görüşlerinizi ortaya koyun; soru sorun.

Şimdi sizlere, çok saygı duyduğum, çok değer verdiğim bir büyüğümü, Sayın İbrahim Gürdamar'ı takdim etmek istiyorum.

Sayın İbrahim Gürdamar, Türkiye'de bakkalların duayeni olan bir ağabeyimizdir. Kendisi 65 yıldır bakkallık yapmaktadır. 1950'de dernek çalışmalarına başlamış; 1965'te de, Türkiye Bakkallar Federasyonu'nu kurmuştur.

Sayın Gürdamar, 1965'ten, 1990'a kadar ki, bu 25 yıl demektir,

Türkiye Bakkallar Federasyonu'nun Genel Başkanlığı'nı yapmıştır. Sanırım bu bir rekordur.

Bakkal camiasının Sayın Gürdamar'a çok şey borçlu olduğuna inanıyorum. Böyle bir toplantıya katıldıkları için, kendilerine huzurunuzda tekrar teşekkür ediyor ve ilk sözü, Sayın Gürdamar'a vermek istiyorum.

İbrahim Gürdamar, Türkiye Bakkallar Federasyonu Kurucu ve eski Başkanı

Sayın konuklarımız, basının, televizyonların kıymetli mensupları:

Liberal Demokrat Parti'nin Genel Başkanı Sayın Besim Tibuk ve sayın yöneticilerine bakkallık mesleğine ve sorunlarına, sıkıntılarına yakın ilgi ve alâka gösterdikleri için; gerek bu toplantıya katılanlar, gerekse bu toplantıyı tertip edenlere, teşkilâtım ve şahsım adına şükranlarımı arı ederek sözlerime başlamak istiyorum.

Bizim mesleğimiz mensuplarının da, Türkiye'deki bütün vatandaşlarımız gibi, enflasyondan mağduriyeti vardır. Ancak, bizim, mesleğimizin özelliklerinden mütevellit, ayrıca sorunlarımız

vardır. Bu konuları genç arkadaşım Ali Bey, rapor halinde sizlere takdim edecek.

Nur Ali Parlak **Türkiye Bakkallar Federasyonu Yönetim Kurulu Üyesi**

Önce, bu toplantıyı tertip ederek; esnaf ve sanatkârların sorunlarına sahip çıkarak, böyle bir ortamın doğmasına yol açan Liberal Demokrat Parti Sayın Genel Başkanı Besim Tibuk Bey'e teşekkürlerimizi sunarız.

Gerçekten de, Türk esnaf ve sanatkârlarının yaşamsal anlamda derin sorunları vardır. Bu sorunların bu tür etkinlikler çerçevesinde görüşülüp, tartışılması ve çözüm yollarının aranmasının büyük yararları vardır:

Bu toplantı bakkalların sorunlarının tartışılıp, çözüm yollarının aranması için yapılmaktadır. Ancak, bakkal esnafının sorunlarının, ülkemizdeki diğer esnaf ve sanatkârların sorunlarından ayrı düşünülmesi pek doğru olmaz.

Bakkallar, genel hakları itibariyle, bireysel davranıp, yalnız kendi sorunları varmış gibi bencil olmayı doğru bulmazlar. Bakkallar, toplumun diğer katmanlarından soyutlanıp, ayrıcalıklı bir yere oturtulmak gibi bir düşünceye yeğlemezler.

Çünkü, toplumumuz, ben, sen diye değil, biz varız şeklindeki toplumcu düşünceyle hareket ederse, top yekûn hareket ederse, ülkemiz daha sağlıklı temeller üzerinde kalkınacak ve geliştirecektir.

Bu güzel ülkede 60 milyonu aşan nüfus ancak bu şekilde hep birlikte düşünecek, hep birlikte değerleri ortaya koyarak, o değerlerden oluşan refahı da, yine hep birlikte mutlu biçimde paylaşacaktır.

Türk insanı, ayırım gözetmeden, tasada, kıvançta ortak bir kültürün tamamlayıcı unsurları olarak çok büyük düşünmek, devasa sorunları birlikte çözmek ve ülkemizi muasır medeniyet düzeyine çıkarmak sorumluluğunda olduğunu hiçbir zaman gözden ırak tutmamalıdır.

Biz bakkallar olarak, ülkemizin insanlarına ve sorunlarına hep böyle bakıyor; ülkemiz insanının çözüm bekleyen sorunlarında kendimizi ayrı düşünmenin doğru olmadığına; doğru olanın ortak düşünme paydasında buluşma olduğuna inanıyoruz. Bu güzel ilke ve hedefler etrafında bütünleşmenin yararını bir kere daha burada vurgulamanın derin keyfini ve hazzını yaşıyoruz.

Ülkemiz insanının bugün yaşadığı en ağır sorun, bizce, bir türlü aşağıya çekilemeyen enflasyon sorunudur. Bu sorun, köklü, güçlü ve akılcı tedbir ve politikalarla çözümediği müddetçe. Halkımızın da, esnaf ve sanatkârların sorunu da bitmeyecektir. Zaten küçük esnaf yaşam kavgası vermektedir ve gün be gün eriyerek, yok olmaya, kepenk indirmeye devam etmektedir....

Biz ülkemiz sorunlarının yerinde, yerel yönetimler eliyle çözüleceğinin sarsılmaz inancı içindeyiz. Ancak, yerel yönetimler yeni, yeni gericilik gibi, ukalâ tavırlar ve yaptırımlar içine girerek, toplumumuza zarar verecek sıkıntı ve sorunların yumağını oluşturmaktadır.

Örneğin, İstanbul'da bazı belediyeler, yok içki satamazsınız, yok ekme satamazsınız diyerek, toplumun alı&127;kanlıklarına ve dinamiğine ters gelen söylem ve uygulamalar ortaya koymakta; bakkal esnafına yasal olarak satma hakkına sahip olduğu içkiyi, ekmeği sattırmamaktadır.

Pekiye, bu esnaf ne satarak ekmeğini kazanacaktır ve aile yaşamını nasıl sürdürebilecektir? Akıl sahibi olan insanları bu yanlışlığı cevaplandırmaya çağırıyoruz. Şunu satma, bunu satma diye fetva verilerek, yerleşmiş kural ve uygulamalar zarar verici ölçüde ters çevrilmektedir. Bu yöneticileri akıl yoluna davet ediyoruz.

Bakkal esnafı artık her önüne gelenin sırtına bindiği ve dilediğini yaptırabildiği sessiz ve tepkisiz bir kesim değildir. Düne kadar, toplumsal barış ve huzur adına hep tepkisiz kalmayı uygun buldu ama, bu durum bakkal kesimine daha çok yüklenmeyi getirdi.

Bakkal esnafı artık bu haksızlıklara ve yanlış yaptırımlara sessiz ve tepkisiz kalmayacaktır. Yasaların verdiği tüm hakları kullanarak; toplu ve güçlü şekilde hareket ederek, haklarını almaya çalışacaktır. Bu hakların neler olduğunu ve nasıl davranırsak başarılı olup, haklarımızı elde edeceğimizi biliyoruz.

Bunu kimse aklından çıkarmasın ve göstereceğimiz tepkinin de ne denli ağır olacağını düşünerek, adımlarını ona göre atsınlar. Bizden dostça hatırlatması.

Burada bazı çifte standart uygulamalarına değinmek isteriz.

Ürünlerinin % 90'lık bölümü biz bakkal esnafı tarafından halka ulaştırıldığı halde, bize % 20, % 25'lik kâr marjı tanıyan; buna karşın, yağ, meşrubat, deterjan, süt ve süt ürünleri ve diğer gıda sektörlerinin ürünlerinin ancak % 10'luk bölümünü halka ulaştıran METRO, MİGROS, CARREFOUR gibi süper marketlere % 45, % 50'lik kâr oranı tanıyarak, bakkallara karşı haksız rekabet ortamını yaratan, miktar indirimi yoluyla destek verenlere karşı artık sessiz, tepkisiz kalmayacağız.

Vergilere gelince:

Zaten enflasyon gibi, adı konmamış vergi altında, her geçen gün dükkânının raflarında bulunan ürünleri eriyen; bu sebeple, ticari yaşamlarını terk noktasına gelen küçük esnaf ve sanatkârlara, kâr veya zarar ettiği hiç dikkate alınmadan, belge nizamına dayalı, satışlara karşı zarar etmiş olma sıkıntısını düşünmeden, bu kez de hayat standardı esasına göre tespit ve tayin edilen vergiyi mutlaka vermek zorundasınız diye dayatılması ve bu suretle, kelle vergisine tabii tutulması; peşin vergilerin % 50 oranında artırılması; ayrıca, net aktif ve ekonomik denge vergisi gibi, yeni yeni vergileri verme zorunluluğu yaratılması, küçük esnaf ve sanatkâra yıkım üstüne yıkım gibi sonuçlar getirmekte; her geçen gün, kepenk indirme gibi, hiç de sevimli olmayan, çirkin manzaralar yaşanmaktadır.

Esnaf ve sanatkârların içinde bulunduğu ekonomik açmaz ve çıkmazlar, iyice tahlil ve tespit edilerek, onların üzerine daha fazla gidilmemesi sağlanmalıdır.

Şurası açık bir gerçek ki, esnaf ve sanatkârlar toplumun temel direğidir. Bu direk yıkıldığı takdirde tüm toplumsal yaşam sarsılacaktır.

Yalnız başına esnaf ve sanatkârlar değil, yanlarında çalıştırdıkları yüz binlerce çırak ve kalfa, iş olanaklarını yitirecek; ülkemizde zaten çok büyük olan işsizler ordusunun daha da büyümesi yolu açılmış olacaktır. Bu yetmeyecek, işini yitiren esnaf ve sanatkârlar derin sosyal problem oluşturacaktır.

Şunu acıyla ve sıkıntı duyarak görüyor ve izliyoruz:

Ülkemiz gerçekten çok büyük ekonomik sıkıntı içinde bulunmaktadır. Derin yaralar açan ekonomik sorunların üstesinden gelmesi, toplumsal özveriler ve katkılarla mümkün olacaktır.

Türk esnaf ve sanatkârları bunun bilincinde olarak hareket etmekte; özverinin gerekli kıldığı her türlü katkıyı sağlayarak, üstüne düşen sorumlulukların içinde hareket etmektedir.

Ancak, bu demek değildir ki, katlanılması olanaksız olan yeni yeni yüklerin altına girebilecektir. Bu çok acımasız bir durum olur.

Türk esnaf ve sanatkârları, özverinin yalnız kendilerince değil, tüm toplumsal katmanlar tarafından, adalet ve eşitlik ilkeleri çerçevesinde, adil biçimde paylaşılmasının daha isabetli

olacağı inancı içindedir.

Bu ülke, bu ulus için çalışan, didinen, üretmek isteyen, iyi niyetli herkese ve her kesime selâm olsun diyor; buradan, "Gelin birlik olalım; sevelim, sevilelim!" diyoruz. Teşekkür ederim.

Tibuk : Çok güzeldi. Ben İbrahim Ağabeyimiz'e şahsım ve partimiz adına çok teşekkür ediyorum.

Arkadaşlar, bütün bu konuşmalarımız bir kitapçıkta toplanacak; size ve bütün bakkal esnafı arkadaşlarımıza dağıtılacaktır.

Partimizin esnaf konuları ile meşgul olan bir komitesi var; yalnız bakkallarla değil, tüm esnaf ve sanatkâr sorunları ile ilgilenen bir komitesi var. Bu komitenin başkanı, arkadaşımız Raif Terzi'dir. Kendisinden bir konuşma rica ediyorum,

Raif Terzi, Liberal Demokrat Parti Başkan Yardımcısı Esnaf ve Sanatkârlar Komitesi Başkanı

Sevgili bakkal kardeşlerim, değerli basın ve yayın organları mensupları, değerli misafirler:

Önce, Ali Bey kardeşimin bakkal esnafı adına dile getirdiği konuların tümüne katıldığımı belirtmek istiyorum. Bakkalların bizler için, toplumumuz için ne kadar kutsal olduklarını vurgulamak için de, kişisel olarak yaşadığım iki olayı size aktaracağım, o kadar.

Ben,1984 senesinde, bir kooperatif başkanı olarak, Beşiktaş'taki İhlamur Sitesi'ni yaptırmıştım. 80 hanelik bir kooperatiftir bu ve üç tane dükkanından birisi de bakkaldır.

Site iskân edildikten sonra altı ay süre ile bakkalımızı işletecek kimseyi bulamadık. 800 km. uzaklıkta bakkal ve market olduğu halde, bütün site sakinleri isyan ettiler. Haftada birkaç kez gelen MİGROS'un gezici dükkanını ile idare ettik. Sonunda bir arkadaş geldi; kontrat yaptık ve işe başladı.

Ama, gelin görün ki, site sakinlerinin % 95'inin bizler gibi esnaf olmalarına rağmen, bakkaldan yalnız gazete, su ve ekmek alış veriş yapıyorlardı. Geri kalan ihtiyaçlarını süper marketlerden karşılıyorlardı. Dahası, yaz da geldi ve birçok arkadaşımız da yazlığa gitti. Bakkaldan yapılan alış veriş büsbütün azaldı.

Günlerden bir gün, haklı olarak bakkal kardeşimiz geldi ve dedi ki, "Ben bu işi daha fazla sürdüremeyeceğim."Kalmasını rica ettim ama, doğrusu gerçekten de mümkün değil, ciro yapmıyor, kazanamıyor.

Bunun üzerine, sitede yaşayan ailelerin hanımlarını çağırdım; arkadaşımızın durumunu anlattım. Hepsi anlayışla karşıladılar. Bakkal kardeşimizi çağırdım; bazı ambalaj vs giderlerini düşürmesini rica ettim. O da anlayışla karşıladı ve böylelikle, karşılıklı işbirliği, dayanışma içine girdik ve hâlâ sürdürüyoruz.

Bir diğer olay şu: Siteye taşınmadan önce ben Çiftelavuzlar' da oturuyordum. Sözünü ettiğim sitenin inşaatı bitince taşındık. Rahmetli anne ve babamız yaşlıydı; siteye taşınmak istemediler, cami uzaktır diye. Biz ise, taşınmak zorundaydık. Ne oldu biliyor musunuz?

Allah razı olsun, oradaki bakkalımız, Çiftelavuzlar'daki anne ve babamız nezdinde, âdeta bizim yerimizi aldı! Her gün, sabah, akşam uğrayarak, bütün servislerini yaparak,15 günde bir ziyaretlerine giderek... ailenin bir ferdi oldu. Anne ve babamızı kaybettik ama, o bakkal arkadaşımız hâlâ bizimle beraberdir.

Toplum olarak, bakkalla ilişkimizin ne denli yoğun olduğunu anlatabilmek için verdim bu örnekleri. Toplumda en güvenilir kişidir bakkal. Siz seyahate gittiğiniz zaman evinizi kollayan; bir telefonunuzla, istediğiniz malı kapınıza getiren.... sizin tartma ihtiyacı dahi duymadan, kabul ettiğiniz yarım kilo peyniri, 300 gr. zeytini evinize kadar getiren.

Basın mensupları burada olduğuna göre, bir de ,sunu özellikle belirtmek istiyorum:

Trilyonlarca lira ciro yapan basın organlarının da tahsildarlığını bakkallar yapmaktadır! Dolayısıyla, basının bu kesimin sorunlarına daha duyarlı davranması gerektiğini düşünüyorum; lütfen sorunlara eğilin diyorum. Teşekkür ederim.

Tibuk : Teşekkür ederim Raif Bey. Efendim şimdi Bakkallar Odası Genel Başkan Yardımcısı Sayın Muammer Çay söz almak istiyorlar. Buyurun.

Muammer Çay, Bakkallar Odası Genel Başkan Yardımcısı

Liberal Demokrat Parti'nin Sayın Genel Başkanı'na Başkan yardımcılara, esnaf ve sanâtkar kesimin en dertlileri olarak bizleri seçmelerinden mütevellit teşekkür ediyor; bizleri ziyaretle, bugünkü esnaf arkadaşlarımız ve yöneticilerini bir araya getirdikleri için saygı ve sevgilerimi sunuyorum.

Sayın Başkan, değerli arkadaşlarım:

Huzurunuzda fazla vakit ve değerli dakikalarınızı almaksızın ileri sürdüğümüz sorunlar, dertlerimizin sadece dörtte biridir. Çok vaktimiz olmalı ki, bütün esnaf liderleri açık seçik dertlerini ortaya koyabilsinler.

Bizler her bakkal arkadaşımızın dilini anlarız ama, yörelere göre de sorunlar farklılaşır. Bu nedenle, vaktimiz de kısıtlı, biz dertlere kısa kısa, bir rapor halinde değinmiş bulunuyoruz.

Biz, aile olarak, üçüncü göbek bakkallığımızın 92. yılını kutluyoruz. Bununla birlikte, nereden, nerelere geldiğimize esnaf camiasının içinden bir ağabeyiniz veya kardeşiniz olarak, değinmek isterim.

Biz dedemizden oturak terazi devraldık. Ondan sonra babamızdan yarım otomatik terazi devraldık. Bugün elektronik terazi kullanıyoruz. Artık bakkal da kendi kendini yeniler duruma gelmiştir ve yenilemelidir de.

Esnafımızın enflasyon karşısında eriyip, gitmekte olduğu bir gerçektir. Bu gerçeği gördüğümüz halde maalesef, gelen vergiler de çok ağır. Kulağımıza geldiğine göre, yeni yeni vergiler de yolda.

Biliyorsunuz ortalama kâr haddimiz % 14. Yani, bir milyar ciro yaparsak 140 milyon vergi ödüyoruz. Yasa böyle diyor. Beyannamede daha düşük bir kazanç gösterdiğiniz zaman, sorgulanıyorsunuz, beyannamenizi düzeltmeniz isteniyor.

iyi de, o zaman neden biz işletme defterine tâbiyiz? Bazı esnaf için olduğu gibi, bizi de götürü vergiye tâbi tutunuz. Boşu boşuna muhasebecilere de ayrıca, her ay para ödemeyelim.

Her ay ödediğimiz rakamları bir araya getirdiğimiz zaman, yıl sonunda bakıyoruz ki, cebimizden büyük bir rakam çıkmış. Bu rakam devletin kasasına da girmiyor; hizmet veriyorum diyen muhasebecilerin cebine giriyor.

Bu nedenle, geliniz -- bizi idare edenlere sesleniyorum -- artık bizleri kurtarınız defter tutmalardan, muhasebecilere para ödemelerden. İsterlerse seve seve hazineye verelim de, hiç olmazsa devlet istifade etsin o paralardan.

Ne acıdır ki, suçlu mahkemeye avukatsız çıkabilirken; bir bakkal mali müşavirin kontrolü ile birlikte, beyannamesinin tasdiki ondan geçmemek kaydıyla, maliyeye gidemiyor.

Vergi dairesine gidebilmek için, vergi mükellefi olan bizlerin -- ki, bu hazırlanmış ve şu anda da Maliye Bakanımız'ın dilinin altında, yarın uygulamaya konulabilir -- yalnız bakkal değil, hiçbir

esnafın mali müşavirsiz vergi dairesinden içeri girmesi mümkün olmayacak.

Bu tutum bize göre yanlıştır. Giderilmesi gerekir. Bu panelde dile getirilmesinde yarar görmekteyim.

Artık küçük esnaf ve bilhassa bakkal olan bizlerin daha fazla yük taşımaya tahammülü kalmamıştır. Basınımızın değerli yazarlarından da konuya eğilmelerini rica ediyorum.

Yetkililere duyurarak, onları uyarınız. Belki bizleri, belki üst kademelerimizi çağırarak, görüşeceklerdir. Bizler, bakkal odaları olarak bağımsız değiliz. Bağımlıyız. Birliklerimiz, federasyonlarımız, konfederasyonlarımız var. Bu yetkililerimiz davet edilirler, gideriz ve sorunlar en kısa sürede çözümlenir, yanlışlıklar giderilir.

Değerli arkadaşlarım, dert çok! Çantam da dolu. Daha fazla vaktinizi almayacağım. Saygı ve sevgilerimi sunuyorum.

İdris KESKİN, Bakkal, Güngören

Önce, Liberal Demokrat Parti Genel Başkanı'na ve yöneticilerine, bu toplantıyı düzenlemiş oldukları için teşekkür ederim.

Ben, bakkal meselelerini beş altı kalemde topladım. Ana hedefleri, bakkalın durumunu ve günün sıkıntılarını aktarmaya çalışacağım.

Bir kere, bakkal demek, bir mahallenin bekçisi, polisi, güvenlik gücü demektir. Bakkalı tarif ederken, hiçbir zaman için kâr zihniyeti ile çalışan bir kuruluş tarifi yapmamak lâzım.

Biz 1979 yılında Ankara'da şunu söylemiştik Federasyon Kongresi'nde:

Türkiye'de binlerce, milyonlarca esnaf var; eşimiz, çocuğumuzla birlikte, 20 milyon kişiyiz. Sadece bakkallarımızın sayısı 1 milyon; eşleri, çocuklarıyla beraber, 4 milyon. Bakıyorsunuz, sanayicilerin bakanı var, Sanayi Bakanı; işçilerin bakanı var, Çalışma Bakanı; tarımla uğraşanların bakanı var, Tarım Bakanı.

Oysa, eşi, çocuğu ile birlikte 20 milyona tekabül eden bir nüfusun, esnaf nüfusunun bir Genel Müdürlüğü bile yok. Yeni kurulmuş bir Genel Müdürlük var, ne iş yaptığı da belli değil. Böyle bir düzende, böyle bir sistemde benim bakkal esnafım mesleğini idame etmek için uğraşmakta. Neden?

Ben 25 yıldır politika ile ilgiliyim. Gençlik kollarında, sendikalarda, şurada burada çalıştım ama, 25 yıldır şu hükümeti idare edenlerin ne iş yaptıklarını, ne yapmak istediklerini bir türlü anlayamadım.

Örneğin, yabancı sermayeye karşı değiliz ama, yabancı sermayenin gelip, Türkiye'de bakkallık yapması ne demektir?

Yabancı sermaye gelip Türkiye'de sanayi kursun, fabrika kursun; buralarda benim işçi kardeşlerim çalışsın. Bakkallığı ben zaten yapıyorum; karım yapıyor, komşum yapıyor. Dahası, çok büyük işler yapıyorlarmış gibi, onlara imtiyazlar tanınıyor. Tabii, bu sistem böylece çöküşe gidiyor ve Türkiye'de hiçbir iş iyiye gitmiyor. Bakkalın işi de iyiye doğru gitmiyor.

Düşünebiliyor musunuz, bu memlekette bir firma geliyor, yabancı firma geliyor, bir kart çıkarıyor ve "Vergi mükellefi olanlara satış yapıyorum" diyor ve benim bakkalım % 14 vergi mükellefi iken, % 2 ödüyor! Devlet buna prim veriyor, bana Pazar günü dükkânını açamazsın diye zulmederken, onu serbest de bırakıyor.

Belli ki, devleti idare edenler bizi araştırmaya, tanımaya, anlamaya hiç lüzum görmemiş. İnanın

ki, tanıma fırsatı bulsalardı, hepsi de bize kul köle olurlardı. Neden? Çünkü, sistemi ayakta tutan biziz, marketler, süper, hiper marketler değil. Bizim olmadığımız yerde felâket olacaktır. Bizim olmadığımız yerde sıkıntı olacaktır. Bunu görmekten, anlamaktan acizler.

Öte yandan, şöyle bir 78'lere, 79'lara geri dönelim. Hatırlayın. Esnaf dükkânını kapatması için sürekli baskı altındaydı ama, şerefi ve haysiyeti nedeniyle, bayrağı alıp, Taksim'e yürümedi. Bunun karşılığında ne gördü bu esnaf?

Bu devlet bana yabancı çünkü, benim fikirlerime, benim emeğime, benim katkılarımın itibar etmiyor. Bu devlet beni dinlemiyor. Bu devleti idare edenler bence beyin özürlü insanlar.

Düşünebiliyor musunuz, devlet bakmakla yükümlü olduğu işçisine, memuruna, çiftçisine bakamıyor! Komik fiyatlarla, asgari ücretlerle halkımızı geçindirmeye çalışıyor ve geçindiremiyor. Halk bana geliyor, veresiye almak durumunda kalıyor.

İstanbul'da yaptığımız bir araştırmaya göre, İstanbul bakkal esnafının toplam 10 trilyonun üstünde veresiyeden doğan alacağı var. 10 trilyon demek, kıyamet koparan 5 Nisan Kararları paketinin beşte biridir. 5 Nisan Kararları 60 trilyon için alınmadı mı?

Bu demektir ki, esnaf olarak, bakkal olarak biz yemedik, yedirdik; içmedik, içirdik; kiramızı ödeyemedik, kira verdik. Neden? Sosyal patlamalara sebep olmayalım dedik de, ondan. Sermayemizi varsın bizim kardeşlerimiz yesin ama, devlet ayakta kalsın, sistem arıza görmesin dedik.

Siyasilerimiz seçim zamanlarında gelirler; "Şöyle yamansınız, böyle yamansınız, siz bizdensiniz" deyip, okşarlar, kandırırlar, oylarımızı alırlar. Ya sonra? İlk kazığı da bize atarlar!

Bunu hepimiz biliyorsunuz --Sayın Genel Başkan da iyi bilirler --bir araştırmada Fransa'da bakkalların azaldığı görülmüş. Fransız Ticaret Bakanlığı hemen bir kanun çıkartmış, bakkalları koruma kanunu ve marketlerin açılmasını belirli bir süre yasakladığı gibi, şarta bağlamış. Ta ki, bakkallar eski düzeye gelinceye kadar, yeni market açtırmamış. Halen de yasaktır.

Oysa, Türkiye'de sanki biz bu işi yapamıyormuşuz gibi, yabancı sermaye gelip, bakkallığa soyunabiliyor çünkü, onlara göre bakkallık en kolay iştir! Neden? Parası, sermayesi vardır. Türkiye'de enflasyon % 140. Alıyor malı, koyuyor kenara. Hiçbir şey yapmasa, % 140 kazancı var.

Yabancı sermayenin Türkiye'ye verdiği nedir? Geçen gün bir süper marketin açılışına katıldım ben de, Bursa'da. Marketin Genel Müdürü dedi ki, "Ben Türkiye'den 1000 paket biber, 50.000 paket turşu ihraç ettim. Türk ekonomisine işte katkım!" Halbuki, ben gayet iyi biliyorum ki, onu mahsus yapmış adam, dışarıda çöpe atma pahasına; buradan götürdüğünün beş mislini buraya getirmek için. Bunlar Türk milletini aptal zannediyorlar. Ama, olayın bu olmadığını onlar da görecekler.

Bir tehlike daha başladı yeni yeni.... Malûm, bizim dükkânlarımızın çoğunda eşimiz ve çocuklarımız durur. Geliyorlar, soruyorlar sigortaları var mı diye! Bu sebeple birçok arkadaşımızın hanımları da sigortalanmak zorunda kalmıştır, çok faydasını görecekler gibi!

Demek oluyor ki, bakkalı ortadan kaldırmak belirli zihniyette olanların işine geliyor. Birileri Türkiye'de bir şeyler yapmak istiyorlar ve bizi ortadan kaldırmak için, büyük bir seferberlik içindeler. Ama, ben inanıyorum ki, benim sağduyulu esnafım davasına bugün, dünden çok daha iyi sahip çıkacaktır.

Bir başka husus daha: Bilindiği gibi, devletin bir kişiye iş verebilmesi için, 20 milyarlık yatırım gerekiyor. Asgari 10 milyar olarak da düşünülebilir bu rakam.

Benim, devlete hiç faydalı olmuyorsam bile, işsiz gezmiyor olmam, bir sürü insana iş vermem bu devlete yetmez mi? 12 milyona varan işsizliği ben körüklemiyorum, benim çocuğumu işsiz

gezdirmiyorum, tezgâhımda çalıştırıyorum, bu devlete yetmez mi, bu bir nimet değil mi?

Devlet, Nasreddin Hoca gibi, kendi bindiği dalı kesiyor. Bizi senelerdir böyle idare ettiler, hep kandırdılar. Ben daha fazla konuşmak istemiyorum. Beni dinlediğiniz için de hepinize teşekkür ediyorum.

Tibuk : Değerli arkadaşlarım, ben de birkaç cümle söylemek istiyorum.

Biz yeni bir partiyiz Yeni fikirlerle ortaya çıktık Ülkede sorunların bulunması, insanların canının yanıyor olması bir yerde bize talebi artırıyor da, böyle olmasını hiç istemezdik Bu toplantının kalabalık olması demek, işlerin iyi gitmediği, canı yananın, asabı bozuk olanın çok olduğu anlamına geliyor!

Liberal Demokrat Parti'ye ilgi de, beklenenin çok üstünde geliyor. Neden? Çünkü, daha önce de söylediğim gibi, bizim gözüm önerilerimiz var yani, sadece sorunları gündeme getirmekle kalmıyoruz. Ümit ederim ki, yönetici durumunda olanlar bu fikirlerden, bu önerilerden istifade ederler.

Eminim aklınıza şu gelmiştir. Bu Liberal Demokrat Parti'nin bakkallarla işi ne, nereden çıktı bu panel?

Liberal Demokrat Parti, adı üstünde, Türkiye'deki en ileri fikirli partidir; pratik bir partidir; çözümlerini net bir biçimde ortaya koyar. Programımıza bakarsanız, orada devlet yönetimi ile ilgili çok kesin görüşlerimiz olduğunu görürsünüz. Programımızı açıklayıcı yayınlarımızda ise, neyi, neden, nasıl yapacağımız son derece net biçimde ortaya konmuştur.

Partimizin sloganından da anlaşılabiliriz üzere, biz size güveniyoruz; tek tek bu milletin fertlerine güveniyoruz Bu milletin fertlerinin becerisine, sağduyusuna, çalışkanlığına, girişimci ruhuna güveniyoruz. Devlet yönetiminin ferdi, bireyi rahat bırakması; bugün olduğu gibi, ona yük olmaması gereğine inanıyoruz.

Liberal Demokrat Parti devlet yönetmeye taliptir. İnsanların beyinlerini, yüreklerini yönetmeye değil. Sizler istediğinizi, istediğiniz gibi düşünür; istediğinize, istediğiniz gibi inanırsınız. Bu sizin meselenizdir, kimse karışamaz, devlet dahil. Dahası, devletin görevi sizin istediğiniz gibi düşünebileceğiniz, inanabileceğiniz, i&127; görebileceğiniz ortamı yaratmaktır diye düşünüyoruz.

Modern devlet sadece ve sadece üç şeyden sorumludur. İç güvenlik, dış güvenlik ve adaletin tesisi ve idamesi! Yani, toplumsal asayişin korunması (polis); ülkenin korunması (ordu) ve adaletin korunması (yargı)! Bunların dışındaki tüm görevleri fertler üstlenir ve devletten çok daha etkin biçimde yerine getirir... ekonomiyi de, eğitimi de, sağlığı da!

Bu panelimizde bu konulara daha fazla girmeyeceğim, vaktimiz sınırlı olduğu için. İlgilenenler için, Parti Programımız ve bu programda ifade edilen görüşlerin nedenini, nedenini, nasıldığını açıklayan bir dizi kitapçığımız yayınlanmış durumda.

Pekiye, madem modern olmaktan söz ediyoruz, çağ atlatan modern süper, hiper marketler dururken, Liberal Demokrat Parti'nin bakkallarla, bakkal sorunları ile ne işi var? Öyle değil mi ya? Bütün ileri ülkelerde görüyoruz bu marketleri. Herhalde bir bildikleri vardır!

Arkadaşlar, öncelikle şunu belirteyim ki, biz Türkiye'nin "liberal" partisiyiz. Birtakım şablonlarla değil, Türkiye'nin gerçekleri ile Türk toplumunun kendine has maddi ve manevi değerleri ile düşünüyor, öneri geliştiriyor ve konuşuyoruz. Allah nasip ederse, öyle de hareket edeceğiz!

Bizim samimi inancımız o ki, bizim toplumumuz için ekonominin gerçek faydalı unsurları, bakkallardır. Süper marketlerin, hiper marketlerin de belirli bir hizmeti olduğu muhakkak ama, iyice düşündüğünüz zaman, özellikle Türkiye'nin bugünkü şartlarında, bakkalın çok daha faydalı bir ekonomik ve sosyal unsur olduğunu görüyorsunuz Neden?

Süper marketler, hiper marketler tüketim ekonomisini kamçılar. Örneğin, bu merkezlere gidiyorsunuz ve bir kere, hiç kullanmayacağınız, lüzumundan fazla mal satın alıyorsunuz. Bu israftır. Gerekli malı, ihtiyacınızdan fazla alıyorsunuz; süper market sizi buna teşvik ediyor.

Diyelim, yarım kilo peynir yerine, iki kilo peynir alıyorsunuz. Öyle değil mi? Sonra ne oluyor? Evde koyacak, depolayacak yer bulamıyorsunuz. Haydi bu sefer gelsin ikinci bir buzdolabı ya da derin dondurucu!

Ben kendi evimden gözlemlerimi söyleyeyim. Benim eşim de bir ara bu marketlere alıştı --artık gitmiyor ya--ve biz de ikinci bir buzdolabı aldık. AI sana yeni bir masraf! Elektriği, tamiri cabası! İçini doldurdukça, doldurduk ve bir de baktık ki, içinde ne var unutuyoruz ve gıda eskiyor, bayatlıyor, tadını kaybediyor ve dolayısıyla, atılıyor! İsrafa bakın. Eminim hepiniz, çoğunuz aynı durumu yaşamışsınızdır.

Ben bir ekonomistim ve 40 yıldır iş hayatındayım. Ekonomik konularda da ülkenin en iddialı insanlarından birisiyim. Size şunu söyleyeyim ki, toplumumuzun ikinci buzdolabı görevini, bakkallar görmektedir

0 beyaz peynirin, salamuralı tenekeden çıkıp, sana ulaşması başkadır; buzdolabında kuruyup ya da derin dondurucuda tadını kaybedip, gelmesi yani, çöpe atılması, başkadır! Bu en basit bir israf örneğidir.

Bir de şu var. Bir malı fazla satın aldığınız zaman, evde keyfi kaçır. Öyle değil mi? Mesela, üç kasa portakal alın, çocuklar portakal yemez olurlar. Bu çok psikolojik bir olaydır. Bir malı fazla alıp, stoklamanın, hele evde stoklamanın, pek çok sakıncası vardır.

İş hayatında en önemli şey, hepinizin gayet iyi bildiği gibi, minimum stokla çalışmaktır; ta ki, toptancı ya da spekülâtör olun. Süper market olayı, her evi gereksiz stok yapmaya teşvik ediyor! Son derece mahsurlu.

Türkiye'nin bugünkü koşullarında, süper, hiper marketlere karşı olmamızın bir diğer nedeni, haksız rekabet ortamı yaratıyor olmalarıdır. Rekabete tabii inanıyoruz ama, bu rekabet bakkallar arasında olmalı; süper market ile bakkal arasında değil.

Ben iş hayatından geliyorum. Ufaktan bir sürü iş kurdum, battım, çıktım filân. Bir işin gelişmesi için, gelir elde etmesi, kazanması lâzımdır. Siz malların çoğunu gider süper marketten alırsınız; bakkalınızdan sadece ekmek, gazete, su, süt alırsanız, o bakkalınızın kanını kurutuyorsunuz demektir.

0 bakkal nereden para bulacak da, bakkalını yenileyecek, boyayacak, yeni bir buzdolabı alacak, sana yeni bir hizmet sunacak? Her şey karşılıklıdır. Oysa, bakkallarımız da para kazanacak ki, kazandığı parayı kendi işine yatırıp, bize daha iyi hizmet verebilsin.

Açıklıkla söylüyorum, toplumun ekonomik yapısına, insan unsurundan dolayı, süper marketler ve hiper marketler uygun değildir. Neden?

Arkadaşlar, bu ceketin kaç tane kolu var? İki. Niye? İki kollu olduğum için. Uzunluğu ne kadar? Kolum kadar. Ben şimdi modernlik diye, üç kollu ceket mi giymeliyim? Dahası, ben bu ceket kaç senedir giyiyorum? 30 senedir. Neden? Çünkü 30 senedir bedenim büyümedi.

Benzer bir yaklaşımla, sorarım size toplumda bu anlamda ne değişti de, süper marketlere, hiper marketlere ihtiyaç duyduk? Hiçbir şey değişmedi.

Bakkallar, aynı bir bedenin kılcal damarları gibi, bu ülke ekonomisinin kılcal damarları olarak, üretilen ürünleri ülkenin en ücra köşelerinde pazarlamaya devam ediyorlar. Süper marketler, hiper marketler suni olaylardır çünkü, demin ifade ettiğim nedenlerle, insana en yakın hizmet veren, en faydalı olandır.

Sayın Cumhurbaşkanımız İzmir'de bir hiper market açmış ve demiş ki, "Biz çağ atladık! Önce süper marketlerdi, şimdi de hiper marketler açılıyor." Bunlar düşünülmeden söylenen lâflar. Madem ki ülke bunlarla çağ atlıyor, o zaman size bu işin bir ileri safhasını önerebilirim: Gidip fabrikadan alışveriş yapın; doğrudan üreticiden satın alın ihtiyaçlarınızı! Kolay mı? Bunun mantığı var mı?

Pekiye, bu marketler nasıl ve neden başarılı oluyorlar? Haksız rekabet var da, ondan. &127;ok büyük bir haksız rekabet söz konusu. Üstelik bu sadece bakkallar ile marketler arasında da değil; bakkallarla, kamu görevi yapan belediyeler ve bakkallarla kamu kuruluşları arasında da var.

Belediyelerin ve kamu kuruluşlarının tanzim satış vb girişimleri en büyük haksız rekabet ortamını yaratmaktadır. Bu durum tam bir rezalettir çünkü, bizim paramızla, siyaset yapılmaktadır, bu gibi ucuz satış yerleri açılarak. Nasıl?

Örneğin, şehrin en güzel yeri bedavadan tutularak; satış elemanları olarak, çok düşük ücret ödedikleri kamu görevlileri içlerine konularak ve sonra da "halka hizmet ediyoruz" denilerek! Yahu o hizmetin bedeli zaten bizden çıkmış olmuyor mu?

Ankara'ya gidip, bakın: Bütün KİT'ler binalarının altına satış yerleri açmışlar, gıda ürünleri, giyim eşyaları vs satıyorlar. Neymiş? Memurları fakir olduğu için -- ki, hakikaten de az para alıyorlar - ucuz mal sunuyormuş bu KİT'ler.

Bu böyle gitmez! O zaman hepimiz gidip, devlet memuru olalım. Ne işimiz var bakkallıkla, esnaflıkla?! Size çocukluğumdan bir örnek vermek isterim.

Ben Murgul'da büyüdüm, Bakır Fabrikası'nın yapıldığı sıralarda; 1951'de de faaliyete geçti. Burada üç dört tane manifaturacı vardı, bakkal vardı, iki tane ufak otel vardı, dört beş odalı.

Fabrika açıldı ve önce, bir misafirhane yaptılar. Tabii, oteller iflâs etti. Üç tane kahvehane açtılar, işçilere bile. Hatta, benim ilk işim, bu kahvehanelerden birisinde garsonlukla başlamıştır. Tabii, ne oldu? Kahvehanelerin sayısı da azaldı Murgul'da.

Derken, köprü'nün başında EKONOMA diye bir yer açtı Fabrika yani, Etibank. Geniş, güzel bir mağaza; hem manifatura, hem de bakkaliye satıyor. Herkes çok sevindi Murgul'da çünkü, çok ucuz. Tabii, biz de oradan alışveriş yapıyorduk, babam Fabrika'da çalışmadığı halde. Arayan, soran da yoktu zaten kimin alışveriş yaptığını.

Ne oldu biliyor musunuz? Murgul'daki bütün bakkallar, manifaturacılar bir bir kapandı, iflâs ettiler! Üç fırın vardı, bire indi. Fırınlara bile iflâs etti yahu!

Ne işi var devletin kahvehane işletmeciliğinde, otel işletmeciliğinde, bakkal, manav, manifaturacı, fırın işletmeciliğinde? Bırak yahu! Sen talep yarat, özel sektör gelişsin ve daha iyi hizmet sunsun.

Bu kafa var ya, bu kafa! O kafa ile devlet size (esnafa) neredeyse düşmanca bakıyor ve halkın da öyle bakmasına neden oluyor. Hatırlar mısınız bakkallar ile ilgili bazı karikatürleri, bilmem? Zavallı sıska bir memur geçiyordur; bakkal ve kasap, gayet şişman adamlar, ellerinde kazıklar, bekliyorlardır meselâ! Yani, memuru kazıklayacakları ima ediliyordur. Devletçilik bu kadar içimize işletildi!

İyi de, madem bu kadar kolaydı, o zaman neden istifa edip memuriyetten, bakkal açmıyor bu adamlar? Öyle değil mi? Üstelik, sokaklara dökülmüşler devlet memuriyeti diye; bin tane torpil yaptırmışlar üç kuruş için.

Yanlış anlaşılmasın, devlet memurlarına aslında çok hak veriyorum aldıkları maaşlardan şikâyet ettiklerinde. Ama, şunu unutmamak lâzım ki, memurların da az para kazanıyor olmalarının nedeni, ekonomik verimliliğin çok düşük olmasıdır.

Ekonomik verimlilik niye düşük? Düşük çünkü, ekonominin %70'i, %80'i hâlâ devletin elinde, kontrolünde! Ekonomik verimlilik kötü olunca, herkes az para kazanır, bakkal da, manav da, memur da, herkes!

Maalesef, devletin mentalitesi, işte bunu anlamayan memur mentalitesidir, maaş mentalitesidir. Onlar ekonomi diye aybaşıda aldıkları maaşları görürler ki, o maaşların çoğu da zaten bir hizmetin karşılığı değildir çünkü, devletin yaptığı hemen, hemen her şey israftır. İşte bu kafa ile bakkalları, esnafı kazıkçı hatta, vergi kaçakçısı olarak görürler.

Şimdi, bakın bir örnek vereceğim beni çok sinirlendiren. Diyelim, TEKEL maddeleri almışsınız bakkal olarak. TEKEL zam yapılıyor sana, daha önce aldığın malın farkını ödetiyor. Doğru mu?

Yahu ben bu malı almışım yani, bu benim. Niye zam gelmiş? Enflasyon yüzünden! Yahu neden bana ödetiyorsun, daha önce parasını sayarak aldığım mala koyduğun zammı?

Şimdi size bir başka örnek vereceğim, çarpıklığı iyice ortaya koyabilmek için. Diyelim bir müteahhidsiniz. Devletin ihaleye çıkardığı bir arsayı, beş milyar liraya satın aldınız. İki yıl sonra, arsanın yanındaki ikinci bir arsayı devlet 15 milyara satarsa, sizden gelip aradaki 10 milyar lira farkı istiyor mu?

Böyle bir kepezelik olur mu? Sen enflasyona neden olarak, parayı pul edeceksin ve sonra da bana dönüp, satın aldığım malın farkını isteyeceksin! Ekonomiden anlayan kime bunu anlatsanız, sizi sopa ile kovalar. Fakat, devlette ses yok hatta, "Tabiidir" diyor. Hatta, arada bir televizyonlara çıkıyor, "Üç çuval, beş çuval TEKEL maddesi yakalandı" diye! "Vay, stokçu, karaborsacı, spekülâtör..." diye. Devletin ekonomi kavrayışı bu kadar işte.

Bir kere, tüccar ile spekülâtörü birbiri ile karıştırmamak gerekir. Tüccar bir malı alıp satandır; spekülâtör ise, depolayan. Dahası, serbest piyasa düzeninde spekülâtör, ekonominin en faydalı unsurlarından birisidir. Spekülasyon zorunludur, faydalıdır ve akıllıca yapılmalıdır eğer sağlıklı bir ekonomi istiyorsak.

Ne yapar spekülâtör? İleriyi düşünüp, görüp, belirli bir malı stoklar. Örneğin, bahçelerde yetişen ve mevsiminde tüketim fazlası elmayı üreticiden satın alarak, stoklar mevsim geçince yavaş yavaş piyasaya sürer.

Üretici memnun kalır. Çünkü, üretimi elinde kalmaz, bahçelerde çürüyüp, heba olmaz. Tüketici memnun kalır çünkü, yılın her döneminde o ürünü elde etme şansına sahip olur. Ekonomi kazançlı çıkar çünkü, üretim değerlendirilmiş olur. Kısacası, spekülâtör üretimi düzenler, tüketimi tatmin eder. Bu her üretim malı için geçerlidir.

Diyebilirsiniz ki, spekülâtör bunu yaparken haksız kazanç elde etmiyor mu? Çünkü, böyle düşünmeye şartlandırıldık! Hayır, haksız kazanç elde etmiyor çünkü, sizlerin çok iyi anlayabileceği gibi, sermaye yatırıyor ve risk alıyor. Malûm, iş hayatında "kâr", riskin ödülüdür.

Nedir spekülâtörün riski? Bir mala sermaye yatırmıştır, stoklamıştır ama, diyelim ekonomi ciddi bir depresyona girer ve tüketim kısılır; mal elinde kalır. Dolayısıyla, iyi bir spekülâtör makro ekonomiyi çok iyi bilmek, izlemek, değerlendirmek durumundadır; hem burada, hem de dünyada. Bunu yapması kendisi için yararlı olduğu kadar, ekonomi için de son derece yararlıdır çünkü, böylelikle ileriye dönük üretim ve tüketim en sağlıklı biçimde düzenlenir.

Spekülâtörün fiyatları istediği gibi belirleyip, tüketiciyi istismar ettiği de söylenir, aynı şartlanmışlık içinde. Oysa, bir ekonomide ne kadar çok spekülâtör ya da spekülasyon kuruluşu varsa, bu sakınca o kadar ortadan kalkacaktır. Neden? Çünkü, rekabet unsuru işleyecektir ki, bunu daha önce de konuştuk

Tekrar konumuza dönersek, şunu yinelemek isterim ki, Liberal Demokrat Parti olarak, biz bakkallık mesleğinin geliştirilmesi, güçlendirilmesinden yanayız ve bakkalları, ekonominin en yararlı unsurlarından biri olarak değerlendiriyoruz. Türkiye ekonomisi için son derece faydalı

olan bakkallarımızın muhakkak yaşatılması gerektiği yönündedir.

Bakkal arkadaşlarımıza benim birtakım tavsiyelerim var ki, eminim bir çoğu da bunları çoktan yapa geliyordur.

1. Her bakkal, bakkalının hemen yakınında hatta, üstünde oturmalı, ikamet etmelidir. Bu durum, size diğer marketlere karşı büyük ölçüde avantajlı kılacaktır.

Üstte oturduğunuz zaman, 24 saat hizmet verme imkânınız olacaktır. Çoluk, çocuğunuz da yardım edeceği için, bedava işgücü elde eder- sizin ve bu da ek avantajınız olur marketler karşısında.

Mahalleli ile diyaloğunuz da artacaktır. Mahalleliyi siz beklemeyin; siz onlara yakınlaşın ve bunu sağlayacak düzeni kurun derim. Onların en yakını olun. İstemeseler bile, her türlü dertlerinde başvuracakları insan olun.

Gece yarısı doktora sıkışabilirler, hırsız girebilir evlerine, tek başına bir kadındır, hastadır... Siz hep orada olun. Bakkallarımızın çoğu zaten bunları yapmaktadır ama, siz bunun altını çizin, tanıtmasını yapın derim.

2. Rekabet yapmanız lâzım. Marketler bir çok malı daha ucuza satıyorsa, bağrınıza taş basıp, bir süre rekabet etmeye çalışın.

En önemlisi, firmaların marketlere yaptığı miktar indirimlerine karşı muhakkak dava açın! ABD'de bu davaların hepsi kazanılıyor. Bu ülkede üretici firmalar miktar indirimi yapamazlar.

Şimdi, meselâ, sen bir toptancısın. Biri geldi 10 koli mal satın aldı, nakit ödeyerek. Bir diğeri geldi, 100 koli aldı, yine parasını ödeyerek. Sen 100 koli alana % 10 indirim yaptığın zaman, büyük bir haksızlığa yol açıyorsun Çünkü, ekstra masrafın yok bu satışta. En çok bir ekstra kasa fişine basıyorsun. Salt bu efor için, 100 koli alana % 10 indirim büyük haksızlıktır. Bu, 10 koli alanı batırır.

Akıllı olan imalâtçı, toptancı hiçbir zaman miktar indirimi yapmaz Hukuki olarak bu konunun üzerine gidilmelidir. Gerekiyorsa, pasif direnişe geçip, firmalar boykot edilmelidir.

3. Bakkallar güçlerini varken kullanmalıdırlar. Bu müessese, yavaş yavaş çöktükçe, pek yakında kullanacak gücü de kalmayabilir. Görüşüm budur.

İş hayatında en büyük mesele, mal satmaktır, mal pazarlamaktır. Kim satıyor malları? Bakkallar satıyor. Bakkallar Türk ekonomisinin en önemli olduğu kadar, bu anlamda en de güçlü unsurlarıdır. Bu gücü kullanmanız lâzım.

Liberal Demokrat Parti olarak biz ne yapacağız iktidara gelmemiz halinde?

Bir kere, büyük marketlerin açılması yasaklanacaktır haksız rekabete yol açtıkları için yasaklanacaklardır. Rekabet bakkallar arası olsun çünkü, bu hizmetin gelişmesine yol açacaktır. Bakkallar kendi aralarında rekabet için, bazen maliyetine mal satıyorlar yani, rekabetin âlâsını yapıyorlar ancak, haksız rekabete, hayır.

Belediye tanzim satışları gibi siyasi şaklabanlıklara son verilecektir. KİT'lerin satış reyonları kapatılacaktır. OR-KO gibi haksızlığa yol açan kanunlarla kurulan satış yerleri kapatılacaktır.

Pazarlar kaldırılacaklardır. Pazarlar İlk çağ' dan kalma, son derece ilkel uygulamalardır ve büyük israfa yol açmaktadırlar ekonomi için. Pazarlar ülke ekonomisine büyük yükür. Tabii, seyyar satıcılık da kaldırılacaktır.

Bakkallardan vergi, muhtasar, Bağ-Kur vb hiçbir vergi, prim alınmayacaktır. Neden? Çünkü,

arkadaşlar, vergiyi halk öder. Niye? Çünkü, vergi veren, verdiği vergiyi üretim, satış ya da hizmet fiyatının üstüne ekler. Öyle mi? Eklemediği takdirde, zaten iflâs eder.

Vergiyi bakkallardan kaldırdığın zaman, hem bütün o lüzumsuz formaliteyi ortadan kaldırıyorsun; hem de bir malın tüketiciye daha ucuza satılabilmesinin yolunu açıyorsun. Çünkü, ekonomik sürecin amacı, sonuçta halkın, bireyin mutluluğudur, refahıdır. Bir tek vergi devam edecektir Satış vergisi yani, KDV.

Biz KDV'yi satış vergisi olarak tanımlıyor ve uygulamayı öngörüyoruz. İkisinin arasında büyük bir fark var. Satış vergisi, sattığından aldığı parayı devlete emanet gibi götürüp, yatırmaktır. Diğeri ise, kendi vergidir. Orada hiçbir şey ödemiyorsun.

Satış vergisi İstanbul'da diyelim, % 10 ise, daha fakir bir ilimizde örneğin, Kastamonu'da % 1 olabilecektir. Oradaki bakkallar % 1 ödeyecekler. Demek ki, bakkallar sattıkları her maldan, buldukları ile göre bir satış vergisi ödeyecekler, o kadar. Hayat standardı vergisi, vs. hepsi kaldırılacaktır. Bunlar faşizan uygulamalardır.

Yahu, ticarete zarar olmaz mı? "Ticarete zarar yasak" diyebilmek için, sopa yememiş olmak gerek! Bir insan, bir işletme zarar edemez diyebilir mi?

Hayatında hiçbir iş yapmamış, sadece maaşla geçinmiş ve kafası az çalışan adamlar oturuyorlar Ankara'da, "Şu bakkallar vergi kaçırıyor, bir kaide getirelim, zarar etmek yasak diyelim" diyorlar. Olacak iş değil!

Net Aktif, Mali Denge gibi vergilere zaten bütün ekonomi için karşıyız. Hiçbir ülkede hükümetler Deli Dumrul gibi vergi almaz arkadaşlar.

Vergi dediğin, bir işletmenin maliyet unsurudur. Ne zaman, ne kadar vergi ödeyeceğini bilmeksizin, nasıl bir işyeri açabilir, çalıştırabilirsin? Ankara'daki akli eksikler, bu vergileri koyarak ülkeden çok para kaçmasına neden oldular. İnsanın, müteşebbisin şevkini kırdılar.

Hangi müteşebbis, altı ay içinde iki tane beklenmedik vergi geldikten sonra, yeni bir işe girer? Yeni bir işe girmezse, nasıl ekonomik canlılık olur, nasıl refah doğar? Niye korkutuyorsunuz milleti?

Belki önümüzdeki yıl hiç vergi gelmeyecek ama, hâlâ lâfı ediliyor piyasada, insanlar korkuyor. Doğru mu? Bir ülkede keyfi vergi koymak demek, iş hayatını zehirlemek demektir. Tabii ki, yatırım yapılmaz, şevkle çalışılmaz, ileriye ümitle bakılamaz! Lâfı bile insanı caydırmaya yeterli.

En son çıkarılan Net Aktif ve Mali Denge vergileri ile devletin kazancı 100 trilyon olmuştur; kaybettiği ise, birkaç katrilyondur.

İnsanlar işlerini kapamışlar, yeni iş açmaktan çekinmişlerdir. Paralarını yurtdışına kaçıranlar vardır.

Bir müessesenin borcundan para alınır mı? Senin borcun çok, adam bir de vergi alıyor üstüne üstlük!? Bu bir komedidir. Zaten Türkiye'de mizah yazarı olmaktan kolay hiçbir şey yok! Malzeme o kadar bol ki.

Sevgili arkadaşlarım: Ben lâfı biraz uzattım. Dinlediğiniz için teşekkür ederim. Şimdi sohbeti açalım. Buyurun efendim.

Bora Elmas, Bakkallar Odası Yönetim Kurulu Üyesi

Liberal Demokrat Parti'nin Saygıdeğer Genel Başkanı, saygıdeğer basın, saygıdeğer bakkal arkadaşlarım:

Bugün günlerden Cumartesi. Alışveriş yapan insanlar var dükkânlarımızda bizi bekleyen. Aklımız işimizde ama, buradayız. Neden? Çünkü, içimiz yanıyor!

Arkadaşlar, bakın: Türk milleti uyanmadan biz uyanıyoruz. Sabah 5.30'da, 6.00'da namazımızı kıldıktan sonra, "Bismillâh" diyerek, bakkalımızı açıyoruz ve saat kaçta kadar açık tutuyoruz? Mahalledeki tüm ışıklar sönene, herkes yatmaya gidene kadar. Ancak o zaman kapımızı kitleyip, evimize dönüyoruz.

Cumartesi yok, Pazar yok. Bu böyle gidiyor. Buyurun gelin, bir hafta süre ile bakkalımı size vereyim işletmeniz için. Göreceksiniz ki, bir yere ayrılmak mümkün değil. Ama, bu şartlar altında olmamıza rağmen, bugün buradayız.

Komşumuz ne yapıyor? Sepeti sallıyor, kahvedir, sigaradır, peynirdir, yoğurttur, gazetedir, ekmektir, yapmıştır listesini, gönderiyor. Para yok tabii. &127;ekiyor sepeti. Para? Yaz deftere! Sonra?

Akşam oluyor, ekmekçi geliyor, gazeteci geliyor para tahsilâtına. Sigarayı zaten parasını ödemedi alamazsınız. Eskiden bir kredi durumu vardı, şimdi o da ortadan kalktı. Çünkü, fiyatları her gün dolar bazında hesaplıyorlar.

Oysa, biz vatandaşa verdiğimiz, veresiye verdiğimiz malı dolar bazında mı hesaplıyoruz, alış veriş yaptığımız günkü dolar üzerinden mi hesaplıyoruz? Hayır! Pekiyi, biz ne yapacağız?

Öte yandan, devlet diyor ki, "Arkadaş, sen işletme defterini tut; muhasebecine, mali müşavirine para öde. Öde de, öde." Tamam, ödeyim de, benim bu enflasyonda giden mallarım ne oldu? Muhasebeciye, mali müşavire verdiğim ücret ne oldu?

Defterleri tutuyoruz, gidiyoruz, bu sefer "Arkadaş" diyor, "senin gelirin az. Sen bu yıl bu kadar vergi vereceksin." Eh, sen bunları istiyorsun ama, demiyorsun ki, "Yahu senin rafların boşalmış. Geçen sene bu kadar malın vardı, şimdi bu kadar kalmış!" Bu nasıl anlayış?

Vatandaş geliyor ve diyor ki, "Bir milyon borcumun yarısını ödeyeyim." Neden? Çünkü, ay başında kirası, şu su busu derken, borçlarını ödemiş, en sonunda bakkala gelmiş ve parası da kalmamış! Ne oluyor? Ezilen yine bakkal oluyor.

Şimdi bakınız: Siz markete gittiğiniz zaman, bir lira eksik çıksa paranız, malı alıp, götürebiliyor musunuz? Fırın para vermezseniz, ekmek veriyor mu?

Bugünlerde Refah Partili Anakent Belediye Başkanımız Sayın Tayyip Erdoğan Beyefendi, Allaha şükürler olsun, bakkalın da kapısını kapatıyor, kahvenin de kapısını kapatıyor. Ne istiyor? Fetva istiyor! Günaydın gazetesinde vardı, "Fetva getirin" diyor, içki satabilmek için.

Yahu kardeşim, İçişleri Bakanlığı buna niye müsaade ediyor? Git sen devletle uğraş, bakkalla değil. Birayı da, içkiyi de devlet,

TEKEL üretiyor. Ona izin verme. Git devletle uğraş. İçişleri Bakanlığı'na talimat ver. İçkili yerleri kapat.

Bir de yazı yazmış, "Dilekçe verin Diyanete, fetva vermesi için", diyor. Diyanet de demiş ki, "Bunların satışı yasaktır." Hadi buyurun bakalım!

Biz hangi ülkede yaşıyoruz, değerli arkadaşlarım? İnanın ki, eğer bu Refah Partisi başımıza gelirse --ki, Allah getirmesin --yarın basın, yayın organlarını da kapatır!

Değerli arkadaşlarım:

Her mahallede bir sürü bakkal var. Bir araya gelelim. Sorunlarımıza kim sahip çıkacaksa, hangi

parti sahip çıkacaksa, ona destek verelim. Bu bir partililik meselesi değil. İnsanları tanıyorsak, doğru, dürüst ise, o arkadaşı destekleyelim, seçelim.

Bu devlete, bu millete sahip çıkmak lâzım arkadaş! Vatan elden gidiyor. Bölüyorlar bizi. Kendilerinin de ne yaptıkları belli değil hükümettekilerin, yönetenlerin. İnanın ki, belli değil.

Biz her türlü özveride bulunuyoruz. Devletin de bize sahip çıkması lâzım. Her köşe başında bir bakkal, her köye başında da bir ilçe başkanı var. Sen bu adama sahip çıkarsan, bu arkadaş da sana sahip çıkar, senin propagandanı yapar. Her gün bakkalımıza yüzlerce kişi girip çıkıyor, öyle değil mi?

Ama ne oluyor? Ne çıkarsa bakkala, küçük esnafa çıkıyor. Büyükler bir şey ödemiyor hatta, bizim ödediğimiz vergileri de onlar alıyor. Gidiyor, örneğin, İstanbul'da Hazine arazisinin üzerine oturuyor, gasp ediyor. Sen devlet olarak yerine bile sahip olamıyorsun.

İstanbul'da 300 metrekare yer, 500 milyon lira. Eh, bakkaldan 10 milyon lira alacağına, işte al oradan 300 milyon lirayı ve 30 tane bakkalı sevindir.

Adam hazinenin yerinde kömür satıyor, devlete 500 TL bile vergi vermiyor! Kum satıyor, devlete vergi vermiyor. Devlete kuruş vergi yok. Ama, 33 milyon insanı --3.300.000 esnafla birlikte vergi ödeyen mükellef var ; -boyuna sağıyor. Mükellef ya, kapısı açık!

Geçen gün Defterdarlığa gittim, Sayın Başkan ile birlikte. "Sayın defterdarım" dedim, "bakın bundan sonra biz de dükkânımızın kepengini indireceğiz, seyyar satıcılık yapacağız.

Madem seyyar satıcı dükkânımızın önünde her türlü malı satabiliyor, vergi vermeksizin. Biz de öyle yapacağız. Vergi mükellefi olmaktan çıkıp, seyyar satıcılık yapacağız kapımızın önünde. Ne diyacaksınız? Onlara bir şey diyemediğine göre, bize de diyemeyeceksiniz!"

Sakız satıyorsun, fiş. Hele verme! 500.000 TL cezayı hemen kesiyor. Eh be kardeşim, benim kapım açık olduğu için, hep bana mı yükleneceksin?

Artık bakkal da uyandı değerli arkadaşlarım. Buradan değerli basına da sesleniyorum. Bize yardımcı olun. Her konuda bize yardımcı olun. Neden? Çünkü, biz vatan, millet için uğraşıyoruz, basının gazetesini de biz satıyoruz. %5,5 ile biz satıyoruz.

Bir gazete sabahleyin geliyor, kapının önüne bırakılıp, gidiliyor. O gazetenin içinden bazen alınıyor, eksik çıkıyor. İtiraz kabul etmiyorlar. Dahası, 50 milyon TL de depozito alıyorlar.

"Peki" diyorum, getiren gazeteciye, "kardeşim, sana 50 milyonluk çek vereyim, 50 milyonluk altın vereyim, 50 milyonluk dolar vereyim, mark vereyim!" "Hayır, olmaz" diyor. Neden? Olur mu böyle şey Sayın Başkan'ım?

Dahası, promosyon diye şampuan veriyorlar, deterjan veriyorlar, çorba veriyorlar, rafımızdaki malı bile bedava satıyorlar. Elimizdeki malı bedava olarak vatandaşa veriyoruz basının kampanyası için. O zaman bize de kâr bırakın, öyle değil mi? Siz de bizi destekleyin.

İstanbul'da 35.000 bakkal demek, 35.000 gazete bayii demek. Hepsinden nakit 50'er milyonu almışsın. Hesabını yapın bakın, ne tutuyor! Yahu, siz de bari bizi destekleyin.

Biz vatandaşın bankası olarak çalışıyoruz! Bankaya gittiğiniz zaman, iki tane kefil, bir de teminat istiyorlar sizden, kredi için. Uğraştığınız cabası.

Oysa, biz ne yapıyoruz? Kefilsiz, kefaletsiz mal veriyoruz. Geriye ne zaman döneceği belli olmayan bir veresiyeyi, Başkan'ın dediği gibi, veriyoruz.

İnanın ki, ben iki sefer, 1988 ve 1989 senelerinde, 20'er milyon veresiye tutarını sildim

defterden, alamadığım, tahsil edemediğim için. Elinde herhangi bir delil dahi yok. Teşekkür ederim.

Kemal Kaya, Bakkallar Odası Başkan Yardımcısı

Liberal Demokrat Parti'nin Sayın Başkanı, sayın yöneticiler değerli konuklar: Konuşmama başlarken hepinize sevgilerin en güzelini, saygıların en yücesini sunuyorum efendim.

Ben bu toplantıya panelist olarak iştirak etmişim. Sayın Başkan'dan rica ettim; bir bakkal olarak konuşmak istediğimi belirttim. Sağ olsunlar, izin verdiler ve huzurlarınızdayım. Çünkü, efendim, çok doluyum!

Vergi, vergi deniliyor. Tabiidir ki, bu memleketin bir vatandaşı olarak, bu ülkede huzur ve güven içinde, müreffeh yaşayabilmemiz için üzerimize düşen bu görevi de yerine getireceğiz. Bu görevi yerine getiriyor muyuz? Hiç şüphesiz ki, bazı istisnaların dışında, hepimiz vergimizi veriyoruz.

Ancak, bu vergiyi alanlar, devlet, hükümet bu vergilerle ne yapıyorlar? Bizlerden topladıkları bu paralarla, bize ne hizmet sunuyorlar. Biz bunun için vergi veriyoruz. Verdiğimiz vergilerin nimetlerinden yararlanmak için.

Ben görevimi yerine getiriyorum. Devlet görevini yerine getiriyor mu? Ben burada sorunun bizi ilgilendiren sadece bir bölümünü dile getireceğim.

Şimdi: Bizim ödediğimiz vergilerle krediler veriliyor. Kime? Bizi batıran holdirıglere, marketlere veriyor! Demin Sayın Başkan'ın söyledikleri gibi, bunu çocuğa anlatsan güler.

Karşımıza çıkıyor ve bizle mücadele ediyor. Kamu işyerlerinde kooperatifler açıyor, pazarlar açıyor ucuz mal satan. Evet, ucuz veriyor ve belki siz de buralardan gidip alış veriş ediyorsunuz. Ama, bir hesaba vurun bakalım, gerçekten ucuz mu, değil mi? Nasıl ucuz veriyor?

Devlet sübvansiyonu ile yani, bizim ödediğimiz vergiler sayesinde ucuz veriyor. Oralarda çalışan insanların maaşları, suyu, elektriği vs hep devlet tarafından ödeniyor ve sonra da ucuz deniliyor.

Devlet o parayı nereden buluyor? Biz ödüyoruz! Bunun ucuzluğu mu kaldı. Yani devlet, bizim silahımızla, bizi vuruyor. Burada bir yanlışlık var, bir çarpıklık var.

Liberal ekonomi, serbest piyasa bu değildir. Ha, bizle eşit haklarla rekabet edilsin, buna varız! Belki vatandaş da bu sayede hakikaten rekabet unsurundan faydalanmış olur. Ama, gelin görün ki, demin anlattığım nedenlerle, haksız rekabet var. Buna isyan ediyoruz.

Bugüne kadar Türkiye'de kurulmuş olan siyasi partiler içerisinde bizim bu isyanımıza kulak veren olmadı. Bu bakımdan, Liberal Demokrat Parti'ye müteşekkirim. Bizim meselelerimize sahip çıkmaktadırlar. Bugün bu paneli düzenlemişlerdir. Yarın bir başka paneli de düzenlese, koşarak geleceğiz, hangi siyasi partiye oy vermiş olursak olalım! Benim mesleğime eğilen, bana yapılan haksızlığı dile getiren bir siyasi partinin elbette ki yanında olacağım.

Değerli arkadaşlarım: Haksızlığa, adaletsizliğe bakın. Demin söylediğim gibi, bizler vergi vermekten çekinmiyoruz ama, bir insanın taşıyacağı yükün haddi vardır,

Bir gelir vergisi yetişmemiş, net aktif vergisi çıkarmışlar. Bu yetişmemiş, denge vergisi çıkartmışlar. Bu yetişmemiş, peşin vergi çıkartmışlar. Tam dört tane vergi veriyoruz.

Bunların yanında emlak vergisi, tabelâ vergisini düşünün. Ödediğimiz harçları düşünün. Hayatımız vergi vermekle geçiyor. Yazıktır, günahtır. Bizi, verebileceğimiz yükün altına sokun yoksa, altından kalkamayız. Kalkamıyoruz da.

Bugün bunu açıkça ifade ediyorum. Açıkça söylüyorum: Bizler Vergi Takdir komisyonlarında da

görevliyiz. Üzülerek ifade edeyim, vergisini ödeyemeyen bakkalların oranı %150 artmıştır. Senetlerini ödeyemeyen bakkal arkadaşlarımız bire bir katlamaktadır.

Sosyal bir patlamanın eşiğine gelmişiz. Oysa biz memlekette huzurun bozulmamasını istiyoruz. Hiçbir anarşik olayda bizim bakkal esnafımızı göremezsiniz. Bakkal bu uğurda şehit vermiştir. Lütfen bizi de kaale alın. Eziliyoruz, isyan ediyoruz. Bu şartlar içinde ben artık bakkalımı idare edemeyecek duruma geldim. Basından da ilgi rica ediyorum sıkıntılarımıza.

Peşinen söylüyorum. Eğer bu Hükümet benim bakkalımı idare edebileceyse, ben asgari ücretle dükkânımda çalışmaya razıyım ve şu anda anahtarımı, basın huzurunda, teslim ediyorum! Hükümet yetkilileri gelip bakkalımı alsınlar ve işletsinler. Ben asgari ücretle çalışmaya hazırım. Buyurun anahtarlarımı.

Timur Paftalı, Bakkal, Avcılar

Avcılar, İstanbul diye bastıra bastıra söylüyorum çünkü, İstanbul değil, Türkiye'deki en ızdıraplı bölge,. Avcılar'dır.

Bu bölgede bizler aslanlar gibi çarpışıyoruz; basına karşı, belediyeye karşı, fırıncıya karşı çünkü, Avcılar'da 1 Eylül'den bu yana bakkallara ekmek sattırılmıyor.

Arkadaşlar, Belediye Başkanı'mız bir bildiri yayınladı. Üç maddelik bir bildiri. Diyor ki:

1. Bakkalların önüne konulan sabah ekmeği, köpekler tarafından koklanıyor. Dolayısıyla, bakkallar ekmek satmayacaklar.
2. Fırından sıcak çıkan ekmek, bakkala gidene kadar hamurlaşıyor. Bunun için bakkallar ekmek satmayacak.
3. Bakkallar ekmeği halka sağlıksız koşullarda satmaktadır. Dolayısıyla, bakkallar ekmek satmayacaklar.

Bu dediklerini 1 Eylül'de yürürlüğe koydular arkadaşlar.1 Eylül günü sabah bakkalımıza gittik, dükkânımızı açtık, kahvaltı yapacağız ve yiyecek ekmeğimiz yok.

İşte bu tablo, Türkiye'de bakkallara yaşatılmak istenilen tablonun başlangıcıdır. Bu durum şimdilik sadece benim bölgem için söz konusu ama, yarın sizin bölgenizde de olacaktır. Kesinlikle olacaktır. Bir başka toplantıda bir araya geldiğimizde, bu olayı benim gibi şiddetle kınayan arkadaşlarımız ortaya çıkacaktır.

Arkadaşlarım, konuyu dernek, oda başkanlarımızın da bulunduğu bir toplantıda Belediye Başkanı ile enine, boyuna tartıştık. Eksik olmasınlar, Avcılar'daki bakkal arkadaşlarım beni sözcü olarak Başkan'ın karşısına koydular. Ben Başkan'a şöyle dedim: "Sayın Başkan" dedim, "sen köpeğin ekmeği kokladığını gördün mü?" Başkan, "Evet" dedi, "ben de gördüm." O zaman dedim ki Bu belediyenin kusurudur. Başboş köpeklerin dolaşmasına neden göz yumuyorsunuz? Halk sağlığı sizi gerçekten ilgilendiriyor mu?" "İlgilendiriyor" dediler. "Avcılar'da 42 tane fırın var. Kaç tanesinin kullandığı suyun tahlil raporu ve sağlığa uygunluk belgesi var?" diye sordum. Cevap yok.

Öbür tarafta Başkan TV'ye çıkıyor ve diyor ki, "Avcılar'da ekmeği halka ucuz yedireceğim." Çelişkiyi anlıyorsunuz değil mi? Bir tarafta üç tane sıradan madde, öbür tarafta halka ucuz ekmek yedirmek! Doğrudan fırınlardan ekmek dağıtımını sağlayacak!

Biz dışarıdan ekmek getiriyoruz, fırıncı önümüze çıkıyor ve diyor ki, "Benim fırınımın faaliyet gösterdiği bölgede dışarıdan getirilen ekmek satılamaz!" Neden? "Çünkü, benim kâr pastamdan bakkallara verecek dilimim yok!"

Türk toplumu için su aziz, ekmek mübarektir. Su satış istasyonlarının kurulması ile, su satışı zaten üzerimizden alındı. Geriye kaldı bir ekmeğimiz. Onu da Avcılar'da elimizden aldılar arkadaşlar.

Karşımda inşaat var. Öğlen saatlerinde inşaat işçisi arkadaşlarım gelirler, yarım ekmek arasına kayar isterler. Ben ne demeliyim onlara? "Git fırına, yarım ekmek al, gel" mi demeliyim! Vermez fırın yarım ekmeği. Üstelik kayarını alacak, ekmeğini alacak gidecek ve bana yazdıracak veresiyeyi.

Vergiler gerçekten çok ağır. Süper marketler, hiper marketler hakikaten malı çok avantajlı biçimde alıyorlar ve bizler dağla güreşecek konuma getiriliyoruz. Bizi zaten baştan mağlup olarak sahneye çıkartıyorlar ve bizimle basın da yeterince ilgilenmiyor.

Avcılar'daki ekmek sorununu Nurseli İdiz Hanım üç kere Prizma Programı'nda televizyona getirdi. Prizma Programı yetkililerini aradım ve dedim ki, "Ey arkadaşlar, bu ekmek olayının bir tarafı fırın, bir tarafı halksa; öbür tarafı da bakkaldır. Haberde tarafsızlık ilkesi tüm tarafları dinlemek değil midir?"

Medya, maalesef, bizimle değil. Herkes bizim karşımda. Bu kesinlikle böyle. Ayşe Hanım kızı Fatma'yı bakkala gönderirken diyor ki, "Kızım 250 gr. beyaz peynir, 250 gr. zeytin al, üç de ekmek. Hesaba yazdır! 100.000 Lira da para iste bakkaldan, eczaneden şu ilâcı al."

Arkadaşlar bizler sıfır faizle kredi kullandıran müesseseleriz! Bizden başka bunu yapan da yok.

Bu noktada şunu da belirtiyim ki, ben bir ekonomistim ve liberal falan değilim. Müdahaleciliği, halkın yararına olduğu sürece, sonuna kadar destekliyorum.

Değerli arkadaşlarım, Avcılar'daki durumu kısaca sizlere izah etmeye çalıştım. Şu anda maalesef, Avcılar'da bir bakkallar derneğimiz yok. Avcılar'daki bakkal arkadaşlarımız iki ayrı dernekte çatı bulmuş durumdadır ve o derneklerin başkan arkadaşlarım ki, kendileri buradalar, yeterince çalışmaya yaptılar. Kendilerine minnettarım.

Onların gösterdikleri yolda yürüdük ve şu anda hiç istemediğimiz bir şeyi de yaptık. Biz bakkallar, fırın açtık! İkinci fırınımızı da devreye sokuyoruz. Ya öyle, ya böyle! Bakkallar haklıdır ve bu davayı kazanacaklardır. Ekmeğimizi kaptırmayacağız.

Biz Türk toplumu için lâzımız. Bizler sadece bakkal değiliz. Bizim de ekmek. vermekle yükümlü olduğumuz ailelerimiz var. Biz bir orduyuz. Bu bir ekmek kavgası değil, ekmek savaşıdır ve bizler de, her birimiz, neferiz. Ben bu neferleri saygıyla, sevgiyle selâmlıyorum!

Tibuk : Tebrik ederim. Çok güzeldi. Timur kardeşimize çok teşekkür ederim. Çok candan, güzel bir konuşma yaptı. Biz bakkal kardeşlerimizi dertli biliyorduk ama, bu kadar olduğunu da bilmiyorduk. Yalnız enteresan bir şey oluyor. Ben tabii, uzaktan ekonomiye bakınca şöyle görüyorum:

Arkadaşlar, ticarete en önemli şey, müşteridir yani, malı satmaktır, üretmek değil. Bir malı üretebilirsiniz ama, satamazsınız, başınıza belâ olur. Çöpe bile atamazsınız, elinizden çıkaramazsınız.

Diyelim, şunu ürettiniz (bardak), çok güzel ürettiniz, binlerce ama, satamıyorsunuz. Başınıza belâdır. Depolayacaksınız, depoyu koruyacaksınız, kira vereceksiniz, bunun faizini ödeyeceksiniz Bu ne zaman değer kazanır, biliyor musunuz? Sattığınız zaman yani, kullanıldığı zaman.

Dünya kurulalı beri, en önemli şey, satıştır. Yani, üretilenin kullanana intikal ettirilmesi. Kim intikal ettirir? En son noktada, bakkallar intikal ettirir.

Öyle anlaşılıyor ki, arkadaşlarımız zorlanınca çözüm bulmuşlar ve kendi fırınlarını açmışlar.

Bugün bir fırının tek başına- satış yeri açması, ekonomik açıdan geri zekâlılıktır. Ben fırıncı olacağım ve kendi malımı satmak için özel büfe kuracağım! Bir ekonomist olarak, bunun akılcı hiçbir yanının bulunmadığını söylüyorum. Birçok malı bir arada satmanın ekonomisi vardır.

Bakkallar artık güçlerini fark ediyorlar. Çok mutlu oldum bu konuşmaları dinledikçe. Zaman akıllı kullanıldığı takdirde, lehe çalışır. Bugün fırın açarsınız, fırıncılar dize gelir. Basın sizi desteklemiyorsa, gazete bile çıkarabilirsiniz arkadaşlar; hiç canınızı sıkmayın. Öyle zor bir iş değil bu.

Türkiye'de sadece şehirlerde 300.000 bakkal var. Köylerdeki ile birlikte 500.000 bakkal var. Sadece İstanbul'da 40,50.000 bakkal var. Gazeteleri satan da sizsiniz. Gazeteler size ilgi göstermiyorlarsa, söylediğim gibi, gazete bile çıkarabilirsiniz

Sohbetimize devam edelim. Buyurun kardeşim.

Hayrettin Akkoyunlu, Kağıthane Bakkallar Odası Başkanı

Bu güzide toplantıyı tertiplelediği için, Liberal Demokrat Parti Genel Başkanı Sayın Besim Tibuk ve teşkilâtına çok çok teşekkür ediyoruz. Bundan iktidardakiler, ana muhalefettekiler utansın.

Ben, aynı zamanda ana muhalefet partisinin Kağıthane İlçe Başkan Vekiliyim. Kendilerine sesleniyorum. "Oy, oy, oy" diyorlardı; şimdi de biz "Oy aman, oy" diyoruz!

Anayasa'nın 170. Maddesi der ki, "Devlet esnaf ve sanatkârı korur ve bu yönde tedbirler alır." işte Sayın Timur arkadaşım bas bas bağırdı. Devlet bu arkadaşımı böyle mi koruyor? Nerede devlet? Ben bu maddenin koruma değil, esnafı kazıklama maddesi olmasını istiyorum.

Hakikaten basın, medya bizi unutmuş. Halbuki, basını basın yapan biziz; gazetesini, mecmuasını satan biziz. Satamadığımız mecmuayı zorla bize satan da onlar. Zaten bir ay bekliyoruz. Bir ay sonra istiyorlar ve onun da parasını ödüyoruz. Basından yakın ilgi bekliyoruz.

Şu son yaptığımız sigara boykotu sürecinde, bir iki gazete dışında hiçbir basın organı bizi desteklemedi. Kimi destekledi? Morris firmasını destekledi, koskoca yazılar ile. Neden? Çünkü, Morris firmasının parası var, reklâm veriyor. Bizim yok. Neden? Çünkü, bir arkadaşımın da dediği gibi, biz faizsiz kredi veren bankalarız.

Devlet bize de kredi veriyormuş. Nasıl biliyor musunuz?

Ben, iki sene evvel Esnaf Kefalet Kooperatifi Başkanı idim. Esnafa kredi verilirken, üzülüyordum ve anlatmaya çalışıyordum ki, hükümetin dediği gibi %58 kredi değil, %72.

Dünyanın hiçbir yerinde kullanılmamış kredinin faizi verilmez. Maalesef, bizim Türkiyemiz'de veriliyor.100 milyon aldın, bunun 10 milyonu sermaye oluyor. Sen bunu kullanmıyorsun ama, faizini veriyorsun. Borcun bittiği zaman diyemiyorsun ki, benim burada 10 milyonum var. Bunu bana geri öde. Neden? Çünkü, Kooperatif %58'in üzerine çıktığı zaman, takibe düşer. Senin oradaki 10 milyon paran, başkasının ödemediği paranın yerine geçer.

Bu mudur adalet? Dünyanın hiçbir yerinde, %58'lerle, %70'lerle esnafı kalkındırma kredisi yoktur, olamaz. Bugün Almanya'da 50.000 DM'a kadar sıfır kredi faizi; Japonya'da sıfır faiz. Biz de, bir kuruş dahi alsan, faizi var arkadaşlar.

Kredi niçin verilir arkadaşlar? Sermaye artırımını için verilir. Sermaye artınca ne olur? Ben kâr ederim yani, devletime vergi veririm. Kredi bunun için verilir, esnafı batırmak için değil. Bizde kredilerin hepsi, esnafı batırmak için verilmektedir.

Efendim, ben de çok doluyum. 30 seneden beri idareciyim, yaşım 60. Çok uğraştık ama, maalesef bir netice alamadık.

İşte, arkadaşımın söylediği gibi, belediyede bütün odalar beraberdik, bütün odalar destek yaptık fakat, belediye başkanlığı sanki bir eyalet başkanlığı Türkiye Cumhuriyeti'nden bağımsız!

Ankara Hükümeti'nin, Türkiye Cumhuriyeti'nin belediye başkanı kimseyi tanımıyor ve halen tanımamakta da ısrar ediyor.

Nerede bu hükümet yetkilileri, nerede bu muhalefet yetkilileri? Biz ıstırap içindeyiz, vatandaş ıstırap içinde. Çünkü, biz ekmeklerini onların ayaklarına kadar getiriyorduk.

Değerli arkadaşlarım hayat standardına değindiler. Sayın Başkan'ıma ben de katılıyorum. Anormal, uyduruk vergiler çıkartılıyor. Son bir vergi daha çıktı: Değer Arttırım Vergisi. Biz buna Çiller Vergisi adını taktık. Bir koyundan sadece bir post çıkar. İki post çıkarmaya kalkarsan, eti de gider, kemiği de ve hiçbir işe yaramaz. İşte biz bu duruma geldik.

Gelir Vergisi ver. Ekonomik Denge Vergisi ver. Değer Artış Vergisi ver. Çöp Vergisi ver. Belediye Tabela Vergisi ver. Elektrik Vergisi ver. Ver. Ver. Pekiyi, ne olacak bunun sonu?

Bugün Türkiye'de 5 milyon işsiz var. Sayın arkadaşım, biz bugün Türkiye'de en azından 20 milyon esnafız. Bizim işimizi bitirirlerse, bir 20 milyon daha işsizler ordusuna katılacaktır. Hükümet bizi dinlesin, kulağını açsın ve kararlarını öyle versin!

Öte yandan, her önüne gelen bir bakkal açıyor. Emekli olmuş, aklına ilk gelen şey bakkal açmak. Bakkallık o kadar kolay değil arkadaşlar. Geliyor, tam karşıma bakkal açıyor bu adam. Ya bir, ya iki sene bakkallık yapabiliyor ve batırıyor.

Bir de tabii, market ve süper marketler var, açıkgöz. Bunlar ne yapıyor, biliyor musunuz? Bunlar bir ay, iki, ay hatta, üç ay çekli çalışıyorlar. Müşteriden parayı peşin alıp, çalıştırıyorlar, inşaata, şuraya, buraya yatırarak ve bu şekilde geçiniyorlar. Üç sene sonra gazetelerde okuyoruz ki, bilmem kim market, devletten almış olduğu bilmem kaç milyar kredi borcu ile iflâs etmiş. Devletin cebinden çıkıyor bu paralar.

Biz diyoruz ki, artık her önüne gelen, her istediği iş yerini açamasın. Bunun bir kaidesi, kuralı konsun. Belediye Tanzim Satışları'na gelince: Sayın Başkan da değindiler. Bu işletmeler elektrik parası vermez, işçi parası vermez, kira vermez, vergi vermez, hiçbir şey vermez. Kim verir?

Belediye verir. Nereden bulur bu parayı belediye? Benim verdiğim Tabela Vergisi, Çöp Vergisi, Vay Sinek Uçtu, Vay Peynirin Kötü cezasından çıkar! Böyle şey olmaz.

Bir de toptancı esnafı var bayımızda. Eğer bu esnaf toptancı ise, toptancılığını yapsın. Bunlar perakende mal satmakta. Nerelere müracaat ettikse, denetlenmelerini sağlayamadık.

Biz ıstırap içindeyiz. Çok önce yapılması gereken böyle bir toplantıyı inşallah bundan sonra da yapmaya devam edeceğiz.

Teşekkür ederim.

Mustafa Çınar, Eski Bakkal

Efendim, ben dünkü tarih itibariyle, 20 yıllık kayıtlı bakkaldım. &127;ok gururluydum. Aynı akşam, İzmir'de 8,5 milyon dolar verilerek açılan gros marketin Sayın Cumhurbaşkanlığı tarafından açıldığını seyrederken, âdeta kahroldum!

Biliyor musunuz? Çağ atlamak bir gros marketi açmakla olmaz. Çağ atlamak, örneğin İstanbul'daki 30.000 bakkalın yanında yer almakla olur. Bunun en kötü örneği geçen Cuma akşamı Flash televizyonunda İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı'nın "Bakkallarda ekmek satışı yaptırmayacağım" cümlesi ile yaşadım.

Pekiye, ne yapacaksınız? Hangi fırıncının kendi ekmeğini kendisinin satmasına gücü yeter? Eğer bu mümkün olsaydı, gazeteler de kendi gazetelerini, kendileri satarlardı. Bize sattırıyorlar. Fırıncılar da buna mahkûmdurlar.

Yanlış olan şudur: Sayın Belediye Başkanı'nın fırıncıların tarafında olması; bizi yok farz etmesi. İnşallah bu yanlışından kısa süre içinde geri döner. Bunun için de basının değerli mensuplarından bu sözlerin iletilmesinde yardım bekliyorum.

Biz kimiz? Biz Gelir I/ergisi veren; hükümetine KDI/ ile destek olan&127; peşin vergi ödeyen; Ekonomik Denge Vergisi ödeyen; Net Aktif Vergisi veren; kira stopajı ödeyen yani, bir holdingin ödediği tüm vergileri ödeyen bir kurumuz. Ve, tek başına iş açan, devletten kuruş kredi almayan bir müteşebbis gurubuz. Biz Türkiye'deki ekonomik birimlerin en önde geleniyiz, en kıymetlisiyiz. Büyüklerimizin bunu bilmesi, anlaması gerekir.

Demin saydığım vergilerin dışında, ek olarak belediyelere ne ödüyoruz? Pazar ruhsatı için vergi veriyoruz, çöp vergisi veriyoruz (her gün beş kere dükkanımın önünü süpürüyorum, gene de çöp vergisi ödüyorum), işgaliye vergisi veriyoruz (dükkanın önüne bir kasa limon koyduğumuz için).

Demek ki, biz Türkiye'deki bütün vergileri tek başımıza veriyoruz. Birde aksi bir şey var. Bir gazozu fiş vermezsiniz, bir milyon ceza keserler! Bu da bizim artı vergimiz oluyor.

Bu verdiklerimizin karşısında, ne istiyoruz? Çok açıklıkla bunları özetlemek isterim:

1. Biz bakkallar olarak,10 seneyi deviren ve kesinlikle hiçbir vergi borcu olmayan arkadaşlarımızın yıllık vergisinin %10 indirimli tahakkuk ettirilmesini istiyoruz. Çünkü, biz bireysel müteşebbisleriz, kredi kullanmayan müteşebbisleriz. Bu ayrıcalığın tanınmasını istiyoruz.
2. Biz TEKEL mallarını dükkânımızda sattığımız için --düşünebiliyor musunuz, devlet kendisi satamadığı halde -- TEKEL, Maliye Bakanlığı adına bizden Ruhsat Vergisi alıyor. Bunun kaldırılmasını istiyoruz.
3. Elektrik ücretleri, bildiğiniz gibi, işyerlerinde farklıdır, konutlarda farklıdır. Konutlarda 1500 TL ise, işyerlerinde 2500 TL'dir. Bunun ayrıca KDV'si var, Belediye Vergisi var, kullanımı var; katlanır durur. Biz, TEK'in elektrik ücretlerimizi binalardan alındığı düzeye indirmesini istiyoruz.
4. Babam Bağ-Kur'dan emekli oldu. Altı ay evvel 1.100.000 TL alıyordu, Bağ-Kur primi 400.000 TL idi. Bugün itibariyle 1.567.000 TL alıyor, Bağ-Kur primi 850.000 TL. Yani, artış gelire göre devamlı yükseliyor, oransız olarak.1.567.000 TL ile zaten bir ay geçinmek mümkün değil. Bağ-Kur primlerinin ödenebilir seviyelere indirilmesini istiyoruz. Bu kadar yüksek prim alıp, bu kadar az maaş ödemek haksızlıktır diyoruz.
5. Ülker gibi bazı firmalar mallarını bakkala örneğin, Ülker Gofret için 6.000 TL'dan veriyorsa CARREFOUR'a 5.000 TL'dan veriyor. METRO'ya ise, 4.900 TL'dan veriyor. Liste önümde: Coca-Cola: Bakkal olarak bana veriş fiyatı 18.000 TL. METRO'ya 14.000 TL., CARREFOUR'a 13.500 TL. Başka satış kooperatifleri var ki, örneğin Coca-Cola faturasını keserken bu kuruluşlara malı bana verdiği fiyat üzerinden vermişçesine tanzim ediyor ve toplam üzerinden %48'e varan indirim yapıyor. Örnekleri çok artırabilirim. Alın, Algida Dondurmalarını. Bana verdiği fiyat 55.000 TL, CARREFOUR'a verdiği fiyat 40.000 TL... aynı mal için!

Biz bunlarla nasıl mücadele edeceğiz? Çok büyük bir yanlışlık, haksızlık var. Bu yanlışlık bizi müşterinin, tüketicinin karşısında "çok kazananlar" olarak konumluyor. Hakkımızın üstünde para alan kuruluşlar oluyoruz. Kimlerin yüzünden? Bu türlü satış prensipleri yüzünden!

Bu uygulamaların çok yanlış olduğunu dile getirmemiz lâzım ve basın da buna öncülük etmesi lâzım.

Saygılarımı sunarım.

Mehmet Kocaoğlu, Bakkal, Şişli

Liberal Demokrat Parti'nin Sayın Başkan ve yöneticileri, sayın basın mensupları, değerli esnaf arkadaşlarım:

Ben de Şişli'de 2,5 yıldır bakkallık yapıyorum. Aslında eski bir bankacıyım ve halkın sorunları ile ilgilenen serbest bir yazarım. Benden önceki konuşmacı arkadaşları dikkatle dinledim. Gerçekten dile getirdikleri sorunların hepsini, maalesef, yaşıyoruz. Ben bunların birini tekrar edeceğim; birkaç tane sorunu da ek olarak dile getireceğim.

Sabah 6.00, akşam 21.00! Günde 15 saat çalışmak, devamlı da geriye gitmek! Banka kredisi ile almış olduğum bir arabam vardı, vergiyi ödeyebilmek için sattım. Daha da ödeyemedim. Nasıl ödeyeceğimi de bilmiyorum. Vergi dairesine giderek, bir anlaşma yapmaya çalışacağım herhalde.

Eski bir bankacı olarak, bir hesap kitap yapayım dedim. Ticari kafa ile bu hesabı yapmanız gerekiyor çünkü, ancak o zaman ayakta kalabilir hatta, sabit kalabilirsiniz? Ben geri gidiyorum, neden?

Bir kere kârımız, yüzde orantılı ve belli. Bazı mallar fiyatı üzerinde, etiketli geliyor. Örneğin, Ülker. Kendimiz üzerine fiyat koyduğumuz malların da üzerine fazla koyamıyoruz; çevremizdeki gelir düzeyi ne ise, ona uymaya çalışıyoruz. Hep bir orantı tespit etmek durumun- dayız; bunun üzerine zaten çıkamıyoruz.

Ayrıca, bize gelen mallar zaten yüksek fiyatla geliyor. &127;ok da yükseltemiyoruz çünkü, o takdirde müşteri nezdinde kazıkçı oluyoruz.

Kâr marjlarımız böylece sabit olmasına karşın, bir bakıyoruz kira artışımızı mal sahibi kendi tespit ediyor. Enflasyon oranı kadar kira artışı istiyor. Personel çalıştırıyorsak, keza, enflasyon oranında zam istiyor.

Onun haricinde, belediyeye ve maliyeye vergilerimizi öduyoruz. Birde ek vergiler çıkıyor, Çöp Vergisi gibi. Hepsini öduyoruz. Tabii ki, geri gidiyoruz, ileri değil.

Şimdi ben özellikle Coca-Cola ve diğer meşrubat üzerinde durmak istiyorum. Diğerlerine arkadaşlarım değindiler.

Meselâ, 5 Nisan Kararları'ndan sonra, kola mamüllerine yüklü miktarda zam yapıldı ve biz de zorunlu olarak aldık. Fakat, kısa bir süre sonra kola firmaları televizyonlarda, gazetelerde boy boy ilânlarla %40 indirimli satış kampanyaları başlattılar: 2,5 It., dünyanın en büyük ambalajı, 45.000 TL diye. Oysa, sizin elinizde mal var ve 50.000 TL'ye satıyorsunuz, satmak zorundasınız.

Ne oldu? Ya, elimizdeki mallar kaldı ya da, aynı indirimli fiyatı uyguladık yani, kola firmaları için bedava satış yaptık! Hatta, zararına satış yaptık.

Bu firmalar, çıkardıkları ürünlere etiket koyarak örneğin, teneke kola 10.000 TL diyerek, bizleri öldürdüler. Biz bu malları satamayınca, ne yapmak zorunda kaldık? Müşteri soruyor size, 12.500 TL diyorsunuz, 10.000 TL süper marketlerde, tabii, haliyle müşteri süper marketlere gidiyor.

Ne yaptık? Elimizdekileri tükettikten sonra, madem ki satamıyoruz dedik, indirimli fiyattan toptancıdan mal almak zorunda kaldık. Bir diğer ifadeyle, adam bir taşla, iki kuş vurdu.

Hatırlıyorsanız, Lever firması bundan bir süre önce "Türkiye Kazanıyor" diye bir reklam kampanyası başlattı. Maliyeti trilyona varan bir kampanya, gazetelerde çift sayfa ilânlarla.

Bu ilânların her birinin reklâm maliyeti, 2 milyar 200 milyon TL'dir. Anlaşmalı olduğunu düşünsek bile, 2 milyara yakındır. Bir televizyonda sadece "Merhaba! Türkiye kazanıyor." demek için, 80 milyon TL ödemeniz gerekir. Bütün kanallarda bu reklâmları izledik. Mecbur bırakılırcasına izledik.

Ben bunun maliyetini hesapladım. Ben bir bankacı olarak, bir kişiye kredi vereceksem, mutlaka kat be kat para kazanacağımı düşünerek veririm. Bu adam bu kadar reklâm yapıyorsa, mutlaka kat be kat kâr elde edecektir.

Bu nereden çıkacak? Tüketiciden ve biz satıcılardan. Ha, bizden nasıl çıkacak çünkü, biz satıyoruz? Bizimle ne alâkası var?

Bizimle alâkası şu: Biliyorsunuz puanlı mal piyasaya sürüldü. Puanlı mal demek, bizim mallarımızın raflarda dondurulması demek. Satamıyorum. Bilinçli müşterim, reklâmı okuyan veya izleyen bir müşterim gelip, puansız mal alır mı?

Çünkü adam reklâmında diyor ki, "Birinci alışverişinizi yapın; ikinci alışverişinizi bedavaya getirin!" Nerede bedavaya getiriyorsunuz? Birinci alışverişini yaparken zaten ürünü zamlı alıyorsunuz. Farkında değilsiniz. Kim farkında? Bizler farkındayız.

Bir ara elimizde mal olduğu halde, gittik yeni mamullere sarıldık. O kadar uyarmama rağmen, bazı arkadaşlarım maalesef, almışlar.

Süper markete uğradım, MİGROS'a. Orada birtakım süslü püslü kızlar baktım bir şeyler yapıyorlar. Tabii, araştırmadan da bir şeye karar vermek yanlış olur.

"Ne yapıyorsunuz burada?" diye sordum. Ellerine puanları almışlar, MİGROS'taki malları puanlıyorlar. Olur mu? Ürün yetkilisini istedim, önce kaçtı, sonra konuştuk. Hatta, dükkânıma kadar geldiler.

Dedim ki, "Yahu, siz MİGROS'taki malları puanlarsanız, biz mal satamayız. Satamayınca, sizden yeni mamul de talep edemeyiz veya, imkânı olanlar, baktı ki mal satamıyor, elinde puanlı mamul yok, sizden yeni mal talebinde bulunurlar. Bu ne işe yarar?"

Bu benim elimdeki malın dondurulup, yeni bin malı talep etmem demektir ki, bu da sadece ve sadece zamlı bir mamulün tüketimini hızlandırır; başka hiçbir işe yaramaz. Yani Türkiye bundan hiçbir şey kazanmaz. "Meclis'te kararlar niçin alınmıştı, çeşitli tasarruf tedbirleri falan.

Fakat, bakıyorum ki, ne İnsan Hakları Bakanlığı, ne Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, hiç kimse bu konuya gereken ilgiyi göstermedi ve 15 Kasım sabahına kadar bu adamlar "Türkiye Kazanıyor" diye, milletin gözünün içine baka baka reklâm yaptılar ve milyarlar kazandılar.

Hepinizin dükkânlarınızda sanırım eski mamullerden vardır. Biz bunları satamadık ve gittik, cebimizden ekstra sermaye kataraktan başka yerlerden bu mamulleri, puanlı mamulleri bulduk.

Arkadaşım değişti; aylardan beri üstünde konuştuğum bir konu vardı, ilk defa arkadaşımın ağzından duydum. Arkadaşım bunun farkında. Farkında olmayanlar ve farkında olanlar, lütfen bu konuda ağız birliği içinde olalım. Bunu bir eyleme dönüştürelim. Konu ne?

Konu şu: Bakkalarda gazete satıyoruz. Gazeteden sadece %5,5 karımız var. Titiz bir satıcıyım. Sabahleyin erken gelirim ve gelen malımı sayarım. Bir çok büyük bakkalın saymaya vakti bile olmuyor. Sayamıyor. Eğer biraz açılmış, okunmuş durumdaysa gazete, kabul etmiyorlar iadeyi. O para sizin cebinizden çıkıyor.

Ana bayileri ile durumu nasıl hallediyorlar bilmem. Herhalde kendi avantajlarına uygun düşecek biçimde hallediyorlardır. Bilmeden kim- senin günahını almak istemem ama, bu şekilde olduğunu tahmin ediyorum.

Bir kere bizim kârımız %5,5 ama, iadeden doğan zarar kârımızı yok ediyor. Mecburen satıyoruz çünkü, gelen müşteri sabahları gazete istiyor.

Artı, gazetelerin bir de metazorileri var: Depozito, teminat konusu. Arkadaşım 50 milyon TL kadar dedi. Geçenlerde bunun hesabını yaptım, hiçbir gazete yayınlamadı. Ben aşağı yukarı bütün gazetelere yazarım çeşitli konularda; bu konuyu bastırtmadım.

Gazetelerin bizden teminat adı altında aldıkları para, benim hesabıma göre, Türkiye geneli için toplam 5 trilyon liradır. Bu para karşılığı olarak, mark verelim dedik, yok; teminat mektubu verelim dedik, yok; hesap açalım, hesapta dursun paramız, intifa hakkı bize çalışsın dedik, yok.

Bunun amacı artık belli. Paranızı alacak kullanacak. Siz yedi sene, on sene sonra bu işten feragat ettiğiniz vakit, ilk gün ne verdiyseniz, o kadar para geri alacaksınız. Durum bu. İşinize gelirse. Ana bayiler de aynı tehlike içinde. Onlar da korkuyorlar çünkü, hepsinin yerine yenisi hazır bekliyor bayilik için!

Şimdi bakın, yine gazetelere zam yapacaklar. Sonra da, fiyat yükseldi diye, teminatları artıracaklar. Kimileri ödemeye devam ediyor, kimileri ödeyemiyor ve el altında haraçla işi idare ediyor. Kamu bankalarına böyle faiz borçları varken bu gazetelerin, neden bize saldırmaları ki. Üstelik elimizden bir şey de gelmiyor. Neden bize saldırmaları ki?

Birilerinin bunları dile getirmesi gerekiyor. Bir yerlerde bunlar anlatılmalı. Ben bazı milletvekilleri ile görüşüyorum, bazı eski bakanlarla görüşüyorum. Maalesef, hiç kimse bu konuya giremiyor. "Ben şimdi basın hakkında böyle şeyleri ortaya dökersem, kimbilir benim neyimi bulurlar, nelerimi lanse ederler basında veya televizyonda" korkusu içinde, konuya eğilemiyorlar. Herkes birbirinden korkuyor.

Demek ki, korkmayan birilerinin bunu dile getirmesi lazım. Meselâ, Liberal Demokrat Parti bunu dile getirebilir, böyle korkuları yoksa. Ben açık sözlü biriyim. Sayın Genel Başkan'a bu konuyu iletiyorum. Bu beş trilyonluk bir konudur. Yarın, teminatlar arttığı vakit, 10 trilyona çıkacaktır. Soygundur!

Şimdi de Dernek Başkanı ve yöneticilerine bir şeyler söylemek istiyorum.

Efendim, biz her sene derneklere belirli aidatlar ödüyoruz ve de bu aidatlar her sene sanırım enflasyona paralel olarak artırılıyor. Son üç senede %50, o/a70, %80 gibi belirli bir artış var.

Bunun karşılığında derneklerin bize ne gibi bir faydası oluyor? Biz hangi durumlarda dernek kararlarından yararlanacağız? Sordum bunu. Bana iki kalem söylediler, pek rastlamayacağımız durumlar!

Şimdi, bizim böyle bir sorunumuz var. Bu çok önemli bir sorundur. Bu konuda ne gibi çözüm önerilerinin bulunduğunu merak ediyorum. Kendilerinin ağızlarından şu anda duymak istiyorum bu önerilerini.

Artı, bundan iki ay önce, biliyorsunuz, bir sigara boykotu oldu. Beni kimse yazı ile uyarmadı. Sadece TEKEL depolarına bir yazı koymuşlar, boykota uymadığın takdirde müeyyideyi ortaya koyan.

Ben bu kadar araştırmacı olmama rağmen, çevreyi gezmeme rağmen, çevrede bakıyorum ki, herkes birbirini kandırıyor. Kimi satıyorum diyor, kimi satmıyorum diyor. Bir kere, öyle bir birlik, beraberlik yok.

Ben de dedim ki, "Yahu, bu boykotun amacı ne? Morris firmasının hareketini kırmak yani, buradan bir şeyler koparmak." Ne oldu? Kimimiz boykota uydu, kimimiz uymadı. Bazı gazeteler çok yüzeysel olarak konuya eğildi. Bütün bunun sonunda kopardığımız sadece bir puan, o da sadece Marlboro firmasından.

Bir ay sonra Dernek ile üyelik aidatımızı yenileyeceğiz. Şimdi bu aldığımız bir puanı da oraya mı vereceğiz?

Özetle, her şey enflasyon oranına göre artıyor. Yerinde sayan tek şey, bizim gelirimiz, kârımız. Hepinize saygılar sunar, teşekkür ederim.

Tibuk : Arkadaşlar, çok güzel bir toplantı oldu ve zamanımızı aşağı yukarı 40 dakika aştık. Saat 13.40. Ben birkaç cümle daha söyleyip, izninizle panel tartışmasını kapatmak istiyorum.

Önce şunu söyleyeyim ki, bakkallarımız arasındaki dayanışmanın muhakkak güçlendirilmesi lâzım. Avcılar'daki arkadaşımız böyle bir dayanışmanın varlığını somut bir biçimde ortaya koydular.

Bakkallarımızın, bana göre ve dışarıdan biri olarak söylüyorum, çok büyük bir gücü var. Bu güç birlikte hareket etmekle daha da büyür, gelişir. Ben şahsen Bakkallar Odası ve Derneği yöneticilerini bu konularda çok duyarlı buluyorum. Hepsini sorunları bilen, uyanık ve gayretli arkadaşlar olarak gördüm. Pekiyi, sorun nerede? Samimiyetle açıklayalım.

Sorun, bence, imaj sorunu. Kamuoyunda yaratılan imaj sorunu var bakkalların. Senelerce kamuoyunda bakkal esnafı hayat pahalılığının sebebi olarak gösterilmiş.

Size enteresan bir şey söyleyeyim: Daha dün okuduğum bir yazıyı, kendini akıllı zanneden bir ekonomi yazarının yazısını aktarmak istiyorum. Bakın ne diyor.

"Efendim" diyor, "biz bu 5 Nisan Kararları'ndan sonra büyük bir sosyal patlama bekliyorduk, olmadı. Niye? Türkiye'nin üçte biri sabit gelirli; üçte ikisi sabit gelirli değil. Onlara enflasyon yarıyor çünkü, kendilerini enflasyona ayarlıyorlar ve fiyatlarını yükseltiyorlar. Dolayısıyla, keyifleri yerinde. O yüzden Türkiye'de sosyal patlama olmadı. "

Hele bakın siz bu sivri zekâlıya! Bu yazara bunları yazdıran ne? Geleneksel olarak böyle söylenmiş. Hayat mı pahalılandı? Bakkal nasıl olsa zam yapıyor. Pekiyi, zam yapınca satışı artıyor mu bakkalın? Para tahsil edebiliyor mu esnaf?

Zammı yapıp, aynı oranda satışı artsa, realitede hiçbir fark olmaz çünkü, o oranda enflasyon olmuş. Ama, hem o satışı yapamıyor, hem para tahsilatı yapamıyor, bataklar artıyor, ciro düşüyor. Neye göre? Fiyat artışlarına göre.

Pekiyi, bu beyin yıkama neden oluyor? Burada basını eleştirmek lâzım. Bakın basına, hep aynı çevre içindedir. Aile çevresi vardır, televizyon seyrediyor, belli kişilerle konuşuyor. Sabah arabasına biner, gider gazetesine. Otoparka arabasını koyar ve bütün gün odasında diğer yayın organlarını okur. Başka kimseyle temas eder mi? Türkiye'de gerçekten ne olup bittiğine bakar mı? Ondan sonra oturur odasına, yazıştırır.

Gayet açıklıkla söylüyorum: Türkiye'de enflasyondan en çok etkilenen, üçte iki etkilenmeyen dedikleri kesimdir. Neden?

Sen sabit gelirliysen, gelirin belli demektir. Eğer enflasyon oranında zam alıyorsan, etkilenmen yok çünkü, sermaye bağlamamışsın. Ama, öteki türlü örneğin, bir bakkalsan, sermaye bağlamışsın, bono imzalamışsın. İcabında babadan kalma daireni bile kaybedersin. İpotek etmişsindir, bonoları ödeyemezsin. Bırak bakkalını, evin bile gider. Kolay mı enflasyona ayak uydurmak?

Şimdi arkadaşlar, bir lâf edilir hep, enflasyon lobisi var diye. Enflasyon lobisi varmış -- bunu Ankara'daki akıllılar söylüyor -- bunlar enflasyonun bitmesini istemiyorlarmış.

Pekiyi, enflasyon varsa, siz bakkalsınız bir beyaz kağıda bir iki resim çizip, o beyaz kağıtla bir şey satın alabiliyor musunuz? Alamazsınız ama, devlet o kağıdı basıyor ve takur tukur çekiyor!

Pekiye, kimdir bu durumda enflasyondan faydalanan? Parayı basma yetkisi olan yani, devlet! Yalnız siz değil, işadamları da etkileniyor, zarar ediyorlar enflasyondan. Kendilerini nasıl adapte ediyorlar? Bu ayrı bir konudur, incelenebilir.

Enflasyondan sadece ve sadece, parayı fazladan basan, lüzumsuz para basan, karşılıksız para basan devlet yararlanır. Onun dışında herkes enflasyondan olumsuz etkilenir ama, kimi az, kimi daha çok. En çok zarar eden de esnaf kesimidir.

Basın ve televizyonda size önem verilmemesi çok garip tabii. Hem gazeteleri siz satarsınız, hem paralar ödersiniz, hem de sizin dertlerinize bîgâne kalırlar! Niye? Reklâm vereni küstürmemek için. Sizin hiçbir yaptırım gücünüz yok!

Dolayısıyla, gücünüzü göstermeniz gerektiğini düşünüyorum ve bunun için de, bakkal esnafı ve dernekleri arasındaki bağın çok sıklaştırılması lâzım. Biz, Liberal Demokrat Parti olarak, her zaman yanınızdayız.

Bizim görüşlerimiz ve önerilerimiz çok nettir, uygulaması da kolaydır çünkü, programımızda da ifade ettiğimiz gibi, devletin halen üstlendiği birçok fonksiyonu devletten almayı öngörüyoruz. Böylelikle, devletin çok paraya da ihtiyacı olmayacak.

Hükümet etmek demek, çok vergi almak demek değildir. 75 yıldır devletçi kafalar hep bunu söylemişler: "Efendim, Türkiye'de vergi alamıyoruz, kalkınma da bu yüzden olmuyor!"

Oysa, çok vergi verildiği için kalkınamıyoruz. O vergiyi toplayan devlet parayı çarçur ediyor, israf ediyor. Parayı kazanan ise, onu ekonomide kullanıyor. Siz istihdam yaratıyorsunuz, iş yaratıyorsunuz, hizmet götürüyorsunuz. Devlet bunu beceremiyor. Becermiş olsaydı, ekonomi çok daha verimli olur, bunca işsiz sokaklarda dolaşmaz, her kesimden ama, her kesimden bunca şikâyet sesi yükselmezdi.

Ankara'da parayı alanların ne yaptıkları, paraları nerelere döktükleri belli. Her gün israf var. Şimdi biz burada konuşurken bile, Ankara saçıyor! Babasının parası mı saçtığı? Kendi parası mı?

Örneğin, ara seçim iptal edildi ama, bu arada bir kepezelik yaşadık. Adıyaman olayını yaşadık. Toplum da tepki göstermiyor ya, deliye dönüyorum ve bazen bu topluma da müstahaktır diyorum.

Benim sınıf arkadaşımıdır gerçi, ama Murat Karayalçın Adıyaman'dan milletvekili seçilecek. Ben olsam, hiçbir şey yapmasa da oyu veririm Murat Karayalçın'a; o ayrı bir mesele. Fakat, Adıyaman'a milletvekili seçilecek diye, bu şehre hastahane havaalanı, şu bu sözleri verdi de, verdi

Ayıptır bu. Kimin parası ile yapıyorsun bunları, babanın parası ile mi, kendi paran ile mi? Ya diğer iller ne olacak? Bu paralar onların da parası. O illere haksızlık etmiyor musun? Sen kendin kazanmış olsan, alınının teri ile kazanmış olsan, ne yaparsan, yaparsın paranla ama, milletin parası ile hovardalık ediyorsun!

Bu olay bütün gazetelerde gayet normal bir haber gibi yer aldı. Hatta, seçim iptal olunca, "Vah yazık oldu. Adıyaman'a yatırım gelecekti" bile dendi. Yahu, kimin parası ile gelecekti bu yatırım Adıyaman'a? Bu nasıl bir kepezeliktir?

Size söylüyorum, devletin el attığı her yerde çürüme vardır, israf vardır ve halka fakirlik olarak döner tüm bu. Onun için hastahanelere gidirsiniz size iki, üç sene sonrası için ameliyat günü verirler; ilâç satın alamazsınız; çocuğunuza yeni önlük alamazsınız, kitap alamazsınız.

Bunun bir tek müsebbibi vardır Kaynakları hoyratça savuran devlet!

Türk halkı dünyanın en çalışkan, en müteşebbis halkıdır. Benim, hemen hemen gezmediğim yer

kalmadı dünya üzerinde. Hong Kong çok beğenilir. Bizim halkımız onlardan çok daha çalışkandır. Daha müteşebbistir.

Gidin Almanya'ya da görün Türklerin başarılarını. Halen Almanya'da 40.000 Türk girişimcisi, işvereni var! Romanya'ya bakın. Orada o fırınları açanlar kimler, biliyor musunuz? Türkiye'de iflâs etmiş iş adamları! Bizim halkımız bu kadar müteşebbis. Memleketimizin yeri son derece uygun. Ama, biz fakiriz! Neden? Ankara yüzünden.

Bizim ekonomi politikamızda devlet yoktur. Biz size devlet şunu yapacak, bunu yapacak demiyoruz Bakın tekrar hatırlatayım size: Biz devleti ekonomiden geri çekiyoruz, o ağırlığı kaldırıyoruz

Soru : Birçok şeyi örneğin, marketleri yasaklamaktan söz ettiniz biraz önce. Pekiyi, sizin bakkalların ekmek satmasını yasaklayan Anakent Belediye Başkanı'nda ne farkınız kaldı?

Tibuk : Çok önemli bir farkımız var tabii. Market örneğinden hareketle, bizim mantığımız şu: Bir müessese ya toptancıdır, ya da perakendecidir. Biz genel ticaret kurallarına, ticaret ahlâkına göre yasaklar koyuyoruz. Bunlar sizin söylediğiniz anlamda yasakçı bir zihniyetin ürünü değil; ahlâkçı, hakkaniyetçi ve tabii, gerçekçi bir zihniyetin ürünü. Ekonomik prensiplerin doğru uygulamasıdır temelde düşüncemiz...

Bu yasaklar, örneğin, ABD'de de var. Miktar indirimi davalarının hepsi kazanıldı, kazanılmakta bu ülkede. Miktar indirimini hiçbir firma yapamıyor. İsterseniz gidip, ABD Konsolosluğu'ndan öğrenin. Fransa'da da öyle. Fransa'da artık yeni süper markete izin verilmiyor çünkü, halk gördü bunların ekonomik ve toplumsal zararlarını.

Belediye Tanzim Satış Mağazaları zaten bir kepezeliiktir. Kimin parası ile, kim ne yapıyor? Artı, israftır. Kapatılacaktır.

Ekonomide serbestlik, en akıllı sonuçları doğurur. Ama, şu hiç unutulmasın ki, "serbestlik" anarşi ya da başıbozukluk demek değildir. Meselâ, serbest düzende bir yerde bir bakkal başarılı olmuyorsa, demek ki onun orada olmaması lâzım ya da, orada başka bir iş yapıyor olması lâzım.

Sözlerimi bitirirken, şunu özellikle eklemek isterim: Birlikten kuvvet doğacaktır. Bakkalların gücü bütün bu sorunların üstesinden gelmeye muktedirdir yeter ki, ciddi bir şekilde gücünüzü gösterin belirli yerler nezdinde. Bizim inancımız budur.

Liberal Demokrat Parti olarak, her zaman sizlerle birlikteyiz. Hepinizi hürmetle selâmlıyorum.

Şimdi çayımızı içelim. Buyurun arkadaşlar.